Кнв. 8
Гос. книжная палата УзССР
24 июл 1983

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 144 (18.621). ● Жума, 1983 йил 24 июнь ● Баҳоси 3 тийин.

ҒАЛЛАКОР ЎРТОҚЛАР!

● ҒАЛЛАЧИЛИКДА ЭНГ МАСЪУЛИЯТЛИ ПАЛЛАГА КИРИЛДИ. УНУМДОР ДАЛАЛАРДА ОЛТИН БОШОҚЛАР ПИШИБ ЕТИЛДИ. УРИМ-ЙИҒИМНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН КУЧАЙТИРИБ, ҲОСИЛНИ ҚИСҚА ФУРСАТЛАРДА САРАНЖОМ-САРИШТАЛАБ ОЛАЙЛИК!

● МАВЖУД КОМБАЙНЛАРНИНГ ҲАММАСИНИ ТУЛА ИШГА ТУШИРИНГ, УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИНГ! КУНЛИК ГРАФИКЛАРНИ КАМИДА БИР ЯРИМ-ИККИ ҲИССА ҚИЛИБ БАЖАРИШГА ЭРИШИНГ. КОМБАЙНЧИЛАР МУСОБАҚАСИ КУЧАЙТИРИЛСИН!

● ҲАР БОШОҚДАГИ ДОН ҲИСОБДА БУЛСИН. НОБУДГАРЧИЛИККА АСЛО ЙУЛ ҚУЙМАНГ. ТАЙЁРЛАНГАН ДОННИ ПЕШМА-ПЕШ ДАВЛАТ ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИГА ТОПШИРИНГ. ЙИЛЛИК ҒАЛЛА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНЛАРИНИ БАЖАРГАН РАЙОНЛАР, КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАРДАН НАМУНА ОЛАЙЛИК!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1983 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ОНГЛИ ИНТИЗОМ— МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

ДЕПУТАТ СЕССИЯДАН ҚАЙТДИ

Мен халқ хизматкори сифатида ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг саккизинчи сессиясида қатнашиб, беқиёс катта таассуротлар билан қадрдон колхозимга қайтдим. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг партия Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленумидаги сермазмун ва илҳомбахш нутқи барча совет кишилари қатори биз, депутатларни ҳам ғоятда тўлқинлантириб юборди. КПСС фаолиятининг асосий моҳияти, туб мазмуни совет кишиси тўғрисида, унинг ҳаётини яхшилаш, уни ҳар томонлама камол топтириш ҳақида, унинг ўз тарихий бурчини амалга ошириш — коммунизмни барпо этиш учун тинч шароит яратиш тўғрисида ғамхўрлик қилишдан иборат эканлигига яна бир карра тўла ишонч ҳосил қилдик.

«Умуман олганда энг асосий ишлаб чиқарувчи куч— инсон, унинг меҳнат фаолиятидир, албатта. — деди ўртоқ Ю. В. Андропов, — **Бу ўринда мен онгли интизомни, меҳнатга ижодий муносабатнигина эмас, шу билан бирга одамлар меҳнатини ва улар меҳнатига ҳақ тўлашни пухта, моҳирона ташкил этишни ҳам назарда тутаман».**

Бу доно фикрлар биз, колхозчи-деҳқонларнинг фаолиятимиз учун ҳам тўла тааллуқлидир. Сабаби, совет кишиларининг турмуш фаровонлигини янада яхшилашга хизмат қиладиган моддий бойликлар — қишлоқ хўжалик маҳсулотлари асосан колхозлар ва совхозларда меҳнат аҳлининг актив фаолияти билан етиштирилади. Коммунизмнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга замин яратилади. Касбимиз — пахтакор. Она-Ватанга пахтани нечоғли кўп етказиб берсак, унинг қудрати шунча ортади. Ватан қудратининг ортиши жаҳонда тинчликни сақлашнинг асосий омилидир.

Кўзланган мақсадга меҳнат, фақат бунёдкорлик меҳнати билан эришилувини яхши биламиз. Одамлар онгли интизом билан меҳнат қилсалар, ўз бурчларини адо этишга ижодий ёндашсалар пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўпаяди. Демак, коллектив хўжаликларнинг ҳам, пахтакорларнинг ҳам даромадлари ошади. Шу ўринда бир мисол келтираман.

КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми қарорларидан илҳомланган колхозимиз аъзолари бу йил она-Ватанга камида 13 минг тонна «оқ олтин» армуғон этишга қарор қилдилар. Бунга 2450 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан хирмон кўтариш йўли билан эришамиз. Дон, гўшт, сут, тухум ва бошқа хил маҳсулотлар тайёрлаш ва давлатга сотишни ҳам кескин кўпайтирамиз. Бу Пленум қарорларига амалий иш билан берган жавобимиз бўлади.

Ўртоқ Ю. В. Андропов ўзининг жўшқин нутқида одамлар меҳнатини ва улар меҳнатига ҳақ тўлашни пухта, моҳирона ташкил этиш зарурлигини алоҳида таъкидлади. Колхозчи-деҳқонларимиз ана шу йўл-йўриқдан ўзлари учун тегишли хулосалар чиқариб олмоқдалар, конкрет тадбирлар белгиламоқдалар. Гап шундаки, пахта ва бошқа хил маҳсулотларни кўпайтириш, сорти ва сифатини яхшилашга ҳалол меҳнатлари билан ҳисса қўшаётганлар кўп ҳақ олишлари керак. Улар ташаббускорликларга қараб рағбатлантириладилар. Лекин дангасалар, ишёқмаслар, норма бажармовчилар, сифатсиз иш қиладиганлар ҳам оз бўлсада учраб туради. Шуниси ачинарлики, ўшандай кишилар колхоз имтиёзларидан бошқа кишилар қатори тўла фойдаланадилар-у, коллектив хўжаликка кутилганча наф келтирмайдилар.

Яна бир тоифа кишилар ҳам борлигини айтиб ўтмоқчиман. Улар ўз томорқаларидан олинаётган маҳсулотларни қиммат баҳода пуллаш ҳисобига ҳаёт кечирадилар. Умум фойдали меҳнатда қатнашмай шахсий мулкни кўпайтиришни кўзлайдилар. Оғир ишнинг устидан, енгил ишнинг остидан ўтиб юрган кишилар ҳам учраб туради.

Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқида шундай улкан вазифалар кун тартибига қўйилдики, уни ўз вақтида ва тўла бажармоқ учун қалбида виждони, билагида кучи бор кишиларнинг ҳаммалари бир жон, бир тан бўлиб меҳнат қилишлари талаб этилади. Шундай экан, ҳалол меҳнат қилаётган кишиларни улуғлаш билан ғайриқонуний ишлар билан шуғулланаётган кишиларни тўғри йўлга солмоғимиз, меҳнат фронтида жонбозлик билан ишлашга даъват этмоғимиз керак. Бу борада партия ташкилотларимиз, идеология ходимларимиз, айниқса, ўз фаолиятларини кучайтирмоқлари талаб этилади.

Онгли интизомли бўлиш — зиммага олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун курашмоқ, демакдир. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бойтўра Кўмаков 33 йилдан буён пахтачилик бригадасига бошчилик қилади. Шу йиллар ичида пахта тайёрлаш планлари ва мажбуриятларини муттасил ортиғи билан бажариб келяпти. Ўтган йили 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 70 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарди. Бу йил 75 центнерлик маррани эгаллаш учун курашмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мели Қўчқоров, Тоғайали Ғаниев, Элибой Шарипов, Расул Фармонов, Бекмурод Холмуродов, Шукур Эрисовлар бошлиқ бригадаларнинг пахтакорлари ҳам ана шундай муваффақиятларга эришмоқдалар.

Ютуқларимиз чакки эмас. Аммо вазифаларимиз улкан. Юкимиз оғир, манзилимиз олис. Айни кезда халқимиз меҳнатсевар, партия ташкилотимиз жанговар, коммунистларимиз ташаббускор. Демак, юз берган қийинчиликларни мардлик билан енгиб, 1983 йилнинг маррасини сўзсиз эгаллаймиз. Бунинг учун нималар қиляпмиз?

Пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтиряпмиз. Далаларимизда 54 чопиқ трактори тинимсиз ишлатиляпти. Минерал ўғитларнинг йиллик нормаси ғўзаларга бериб бўлинди. Айни кезда қатор ораларига 15 минг тонна органик ўғит солинди. Яна шунча ўғит солинади. Кунига 250 гектардан кўпроқ майдондаги ўсимлик суғорилмоқда. Бегона ўтлар бутунлай йўқотилди.

Лекин ишимиздан тўла қониқиш ҳосил қилаётганимиз йўқ. Сабаби, катта майдонлардаги ғўзалар ёппасига шоналаб, гулга кирган бир кезда 700 гектарча майдондаги ғўзаларнинг ўсиш, ривожланиши талаблар даражасидан орқада қолаётир. Ўша майдонлардаги ғўзаларни табақалаб қўшимча парваришлаяпмиз. Механизаторлар, чопиқчилар, химизаторлар мусобақаси кун сайин кучайтириляпти. Ҳосил нишоналарининг чўғига қараб карталарга «Сифат белгиси» берилмоқда.

Пахтачилик бригадаларимизнинг ҳаммасида иш пудрат асосида ташкил қилинди. Пахтакорларимиз кунлик культивация, чопиқ, озиқлантириш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши профилактик чоралар ўтказиш графикларини бир ярим-икки ҳиссага етказиб адо этмоқдалар. Ишга кеч чиқувчилар, меҳнат интизомини бузувчилар йўқ. Эртаги ва юқори ҳосил учун кураш ҳамманинг шарафли бурчига айланди.

Бироқ, айрим камчиликлардан ҳам холи эмасмиз. Чопиқ тракторларининг бир қисми турли сабаблар билан кутилган даражада ишлатилмаяпти. Очиғини айтганда эҳтиёт қисмлар етишмаётир. Бу борада «Узгоскомсельхозтехника»нинг жойлардаги ташкилотлари пахтакор хўжаликларга амалий ёрдамни кучайтирмоқлари керак. Сув тақчиллиги ҳақида кўп гапириляпти. Лекин сув хўжалиги системаси ходимлари пахтакорларнинг талабларини тўла қондиришга қаратилган чоралар кўрганларича йўқ. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши қўлланиладиган химикатлар хўжаликларга кўпроқ ва тезроқ етказиб берилишини истардик.

Ҳозир ғўза парваришида энг долзарб паллага кирилди. Ўсимлик қийғос ҳосил нишоналарини тўплаяпти. Бундай кезда унинг сув, органик ўғитлар — хуллас, комплекс парваришга бўлган талаби кескин ошади. Об-ҳавонинг тез-тез ўзгариб туриши, ёғингарчиликларнинг бўлиши ҳам комплекс парваришни бутун чоралар билан кучайтиришни талаб этмоқда. Биз вазиятни ҳисобга олиб, бутун куч, техника воситалари, ички резервларни тўла равишда дала ишларига сафарбар этдик. Меҳнат аҳлининг унумли ишлашлари учун барча шароитларни яратиб бермоқдамиз. Бригадаларга ғўза парваришида кўмаклашмоқ учун қариялар, кўп болали оналар, уруш ва меҳнат ветеранларидан иборат группалар ташкил қилдик. Графикларнинг миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича бажарилиши мунтазам назорат қилиб бориляпти. Ютуқлар мустаҳкамланяпти. Камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик чоралари кўрилаётир.

13 минг тонна «оқ олтин» яратиш учун кураш колхозимиз аъзоларининг виждоний иши, шарафли бурчига айланди.

Жониқул ЮСУПОВ,
Большевик районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, СССР Олий Совети депутати.

⊙ БЕШ ЙИЛЛИК МЕҲНАТ ВАХТАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА
⊙ ДАЛА МЕҲНАТКАШЛАРИ МЎЛ-КЎЛ ҲОСИЛ УЧУН КУРАШДА
⊙ ИШДА ЮКСАК ИНТИЗОМ — ЮТУҚЛАР ГАРОВИ

БАРЧА ҲОСИЛ ХИРМОНГА

Пешона тери эвазига етиштирилган барча ҳосилни Ватан хирмонига етказиб берамиз! Зарбдор районидаги «Ударник» совхози ғаллакорлари ана шу шиор остида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ғаллазорларда ўрим кун сайин авж оляпти. 37 комбайн юксак унум билан ишлатилиб, кунига 420—450 тонна дон ўриб-йиғиб олинмоқда. Бу кўзда тутилганидан анча кўпдир.

Шуниси қувончлики ғаллазорлардан сомон ҳам пешма-пеш йиғиштириб олинмоқда. Бу қимматбаҳо озуқа тойланиб, қишлов жойларига ташиб олиняпти. Ғаллакорлар сомоннинг бир мисқолини ҳам нест-нобуд қилмаслик чора-тадбирларини кўришмоқда.

Совхоз ғаллакорлари бу йил 10 минг 500 тонна дон топшириш мажбуриятини олишган. Бу планда кўрсатилганидан анча кўпдир. Суратларда: иккинчи бўлимнинг илғор комбайнчиси Нусрат Ғаффоров (ўнгда). У кейинги ўн кунликда комбайнчилар ўртасидаги мусобақада байроқдорлик қилди. Чапда эса ўрим пайти.

А. Тўраев фотолари.

ЎРИМ АВЖИДА

Ховос районидаги ғаллачиликка ихтисослаштирилган «Ховос» совхози далаларида ғалла ўрими уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Совхоз механизаторлари, мутахассислари, барча ишчи ва хизматчилари пишиб етилган ҳосилни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш йўлида фидокорлик, жонкуярлик билан иш олиб бормоқдалар. Ўрим-йиғим группа асосида, яъни ипатоволиклар усулида ташкил этилган. Мавжуд 50 та комбайн бешта группага бўлинган. Ҳар бир группага совхознинг бош мутахассислари раҳбарлик қилмоқдалар.

Мамашариф Каримов раҳбарлик қилаётган биринчи бўлим коллективи ғалла ўримини совхозда биринчилардан бўлиб бошлади. Ҳозир бу ерда 10 та комбайн баракали ишламоқда. Ҳар бир комбайнчи кунлик топшириқни бир ярим-икки ҳисса қилиб бажаришга эришмоқда.

— 3200 гектар ерда ҳосил етиштирганмиз, — дейди бўлим бошқарувчиси. — Ўрим-йиғимни кўпи билан 15—20 иш кунида тамомлаймиз. Катта қийинчиликлар эвазига етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш ҳаммамизнинг олий мақсадимиздир.

Ўримда механизаторлар мусобақалашиб ишлашмоқда. Ғолиблардан бири область Советининг депутати Лапас Элмуродовдир. У кўп йиллардан бери совхозда меҳнат қилади. Лапас ака ҳам комбайн бошқаради, ҳам бригадага раҳбарлик қилади. Моҳир механизатор бош бўлган коллектив бу йил ҳар гектар лалми ердан камида 12 центнердан ғалла ўриб олишга аҳд қилган.

Шу бўлим комбайнчиси Облоқул Илашев ҳақида ҳам кўп яхши сўзларни айтиш мумкин. Облоқул ака хўжаликнинг тажрибали комбайнчиларидан бири. У деярли ўн беш йилдан бери мана шу қир-адирлар бағридаги ғаллазорларда фидокорона меҳнат қилади. Ёшларнинг меҳрибон мураббийси. Бу йил Облоқул ака ўрим-йиғимнинг дастлабки кунлариданоқ донгдорларга хос шижоат билан меҳнат қилмоқда. О. Илашев, Л. Элмуродов, Т. Исаев ва бошқалар ҳозирги долзарб дамларда кунига 10—15 гектар ердаги ҳосилни ўриб-йиғиб олмоқдалар.

Каримжон Турдиқулов етакчилик қилаётган иккинчи бўлим совхознинг йирик ҳамда юқори ҳосилли участкаларидан бири ҳисобланади. Бу йилги оғир шароитларга қарамай бўлим ғаллакорлари 4800 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 6,8 ўрнига 10 центнердан хирмон кўтаришга астойдил бел боғладилар. Бу ерда ҳам 10 та комбайн икки сменада ишлаб турибди. Биз ўрим-йиғим илғорларидан бири Маматқул Расулов билан суҳбатлашдик.

— Мен автомобиль гаражида шофёр бўлиб ишлайман, — дейди ўртоқ М. Расулов. — Ҳар йили ўрим-йиғим бошлангандан ғаллакорларимизга ёрдамга чиқаман. Бу йилги мавсумда камида 350—400 гектар ердаги ҳосилни йиғиштириб олишга сўз берганман. Ҳозирги пайтларда ҳар куни 14—15 гектар ердаги ҳосилни ўриб-янчиб оляпман. Ҳадемай, иш суръатини янада оширамиз.

Ҳақиқатан ҳам «Ховос» совхозида ғалла ўрим-йиғими қизғин паллага кирди. Бунда хўжаликнинг 200 дан ортиқ механизатори, 100 дан ошиқ ишчиси фаол қатнашмоқда. Шунингдек 100 дан ортиқ юк машинаси ўриб-йиғиб олинаётган ҳосилни пешма-пеш хирмонларга ташиб турибди. Сомон тўплаш ҳам авжида. 21 та махсус агрегат ўриб олинаётган сомонни пресслаб тойламоқда.

— Комбайнчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, ғалла исрофгарчилигини имкон борича камайтириш мақсадида бу йил ўрим йиғимга ҳақ тўлашнинг янгича усулини жорий этдик — дейди совхоз директори Усмонали Норқўзиев. — Илгари комбайнга фақат ўриб олинган гектар учун ҳақ тўланар эди. Бу йил эса ҳам гектарига, ҳам топшириладиган ғалланинг тоннасига қараб ҳақ тўлаймиз. Масалан, комбайнчи бир кунда 10 гектар ердаги ғаллани ўриб олса 4 сўм 20 тийин ҳақ олади. Шу майдондан 10 тонна дон топширишга эришса бунинг учун яна 9 сўм 60 тийин ҳақ олади. Натижада ўрим-йиғим мавсумида астойдил меҳнат қилган комбайнчилар ўрта ҳисобда 1000—1500 сўмдан ҳақ олишлари мумкин. Совхоз механизаторлари кўпроқ ердаги ҳосилни ўриб-йиғиб олиш билан бирга ғалланинг тўкилишига йўл қўймаслик чораларини кўрмоқдалар. Натижада ишнинг ҳам сифати юқори бўлмоқда. Ҳосил нобуд бўлмаяпти.

«Ховос» совхози меҳнаткашлари бу йил жами 12 минг 500 тонна ғалла етиштириб, шундан 7 минг тоннасини давлатга топшириш мажбуриятини олишган. Хўжалик ғаллазорларида ана шу юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилди. Эндиги гап унинг бир граммини ҳам нобуд қилмай, йиғиштириб олишдадир. Совхоз меҳнаткашлари бу вазифани шараф билан адо этадилар деган умиддамиз.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«КОСМОС-1470» ПАРВОЗДА

1983 йил 23 июнь куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1470» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазо тадқиқотларини давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишламоқда. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда. (ТАСС).

Америкалик олимларнинг жавоби

Илгари хабар қилинганидек, шу йил 9 апрелда совет олимлари «Жаҳондаги барча олимларга мурожаатнома» қабул этиб, ракеталарга қарши курашувчи ҳамда ерда ва космик фазода жойлаштириладиган қуролнинг янги баҳайбат комплексини вужудга келтириш мақсадини кўзлаётган АҚШ маъмурияти ҳарбий программасининг хавфли эканини таъкидлаган эдилар. Қуролнинг мана шу янги системаси гўё жаҳон шумул ядровий можаро чиққан тақдирда Қўшма Штатларнинг тўла хавфсизлигини таъминлайдиган фақат мудофаа системаси деб талқин этилган эди. Совет олимлари эса, зўр масъулият билан шундай дейишди: ядро урушидан самарали мудофаа воситалари йўқ ва бундай воситаларни вужудга келтириб ҳам бўлмайди. АҚШ ҳукуматининг ташаббуси эса мавжуд стратегик балансни очиқдан-очиқ издан чиқариш мақсадини кўзлайди.

Ўз сафларида 5 мингга яқин аъзони бирлаштирувчи ва Нобель мукофотининг барча америкалик лауреатлари ярмисини ўз ичига олувчи америкалик олимлар федерацияси шу мурожаатномага жавоб қайтарди.

Жавобда шу нарса таъкидлаб ўтиладики, америкалик олимлар федерацияси ракеталардан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги 1972 йил шартномасига асос қилиб олинган концепцияларга ҳали ҳам аввалгидек тўла-тўкис амал қилиб келмоқда, бу шартноманинг заифлаштирилишига қарши, аксинча уни мустаҳкамлаш учун курашмоқда ва бу шартномани ҳужум қуролларини янада чеклашга эришишга ёрдам бериши мумкин ва лозим бўлган восита деб ҳисоблайди. Бу шартнома бўлмаса, қуролланиш пойгаси ҳозиргидан ҳам хатарлироқ тус олиши мумкин, дейишмоқда америкалик олимлар.

Америкалик олимлар федерациясининг аъзолари АҚШнинг умуман кўпчилик гражданлари каби кўпчилик ҳамкасб олимлар ҳам шу федерация аъзолари изҳор этаётган нуқтаи назарга қўшиладилар, деб таъкидлайдилар. Улар «Жаҳондаги барча олимларга мурожаатнома»да ифодалаб берилган ташаббус учун совет олимларига миннатдорчилик билдирадилар. Улар алоҳида муҳим аҳамиятга молик бўлган мана шу проблема хусусида совет олимлари билан америкалик олимларнинг тўла якдил эканликлари фактини мамнуният билан қабул этадилар.

(ТАСС).

МАЯКОВСКИЙГА БАҒИШЛАНДИ

23 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик бўлимининг, шунингдек А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти ҳамда Ҳ. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар институтининг В. В. Маяковский туғилган куннинг тўқсон йиллигига бағишланган илмий сессияси бўлиб ўтди.

Сўзга чиққан нотиқлар поэзияда социалистик реализмга асос солган В. В. Маяковский иттифоқдош республикалар, шу жумладан Ўзбекистон адибларининг ижодига катта таъсир ўтказганлигини уқтириб ўтдилар. Ҳамза, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, ҳозирги замон ўзбек шоирлари В. В. Маяковский қудратли поэзиясининг таъсиридан баҳраманд бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ФАЛСАФИЙ ТАФАККУРНИНГ АКТУАЛ ПРОБЛЕМАЛАРИ

Республика жамоатчилиги таниқли совет олими И. М. Мўминов туғилган куннинг 75 йиллигини нишонламоқда. 23 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган «Ўзбекистонда фалсафий ва ижтимоий тафаккурни ўрганишнинг актуал проблемалари» тўғрисидаги илмий конференция ана шу санага бағишланди. Конференция республика Фанлар академияси билан Маориф министрлиги томонидан чақирилди.

Конференция ишида Москва, Тошкент, Олмаота, Боку, Душанба, Фрунзе, Ашхобод, Нукус, Самарқанд олимлари иштирок этдилар. Конференцияда ишлаб чиқилган тавсиялар КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг талаблари асосида ижтимоий фанларни янада ривожлантиришга қаратилди.

(ЎзТАГ).

Редактор колонкаси

КАТТА ҲАЁТ БЎСАҒАСИДА

Ёшларга пухта ва чуқур билим бериш билан бирга уларни мустақил ҳаётга тайёрлаш масаласи йилдан йилга муҳим аҳамият касб этиб боряпти. Бу масала ҳамиша партия ва ҳукуматимизнинг диққат марказидадир. Жумладан, КПСС XXVI съезди қарорларида ҳам коммунизм бунёдкорлари — йигит ва қизларга касб-ҳунар ўргатишга алоҳида эътибор берилган. Шундай экан, ёш авлодни касб танлашга йўллаш, уларни ишчи-деҳқон синфининг муносиб ворислари қилиб тайёрлаб етиштириш шу куннинг долзарб вазифаларидан биридир.

Ҳар йилгидек бу йил ҳам ўрта мактабларни тамомлаётган йигит ва қизларнинг бир қисми олий ва ўрта махсус ўқув юртларига йўл олса, бир қисми эса бевосита меҳнат қучоғига отланишади. Масалан, Тахтакўпир районидаги К. Маркс номли, Амударё районидаги Н. Островский номли, Беруний районидаги А. Имонов номли ўрта мактабларнинг битирувчилари қишлоқда қолиб ишлашга, пахтачилик ва чорвачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшишга аҳд қилдилар. Бу ташаббус Қорақалпоғистон автоном республикасида кенг қулоч отмоқда.

«Сизга маълум бир касбни танлайдиган, қаерга бориш керак деган саволга қатъий жавоб берадиган вақт етди, — деган эди Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбоби М. И. Калинин. — Жиддий ўйлаб-аниқлаш, бу ҳаёт йўлини белгилаш, ўз характерини, ўз эътиқодини ишлаб чиқиш ўз майлини топиш демакдир».

Республикамизда катта ҳаёт бўсағасида турган ёшларни касб танлашга йўллаш, уларга ҳунар ўргатиш борасида бой тажриба тўпланган. Бундай иш таълим-тарбиянинг ҳамма босқичида меҳнат-политехника таълими билан узвий равишда қўшиб олиб борилаётир. Халқ маорифи ҳунар-техника таълими системаси билан ҳамкорликда мутахассисларнинг жуда катта отрядларини тайёрлаб бермоқда.

Шу билан бирга мазкур системалар педагогик коллективлари олдида ғоят муҳим вазифалар турибди. Бунга мавсумий, ўткинчи иш деб қарамаслик лозим. Илм ва меҳнат эгизак эканлигини ёшлар онгига сингдириб бориш, ўқувчиларга меҳнат тарбияси беришда кўзбўямачиликка йўл қўймаслик керак.

«Одамнинг ҳусни—меҳнатда», «Олтин ўтда, одам меҳнатда билинади» дейдилар. Эл оғзига тушиб, бахт-иқболини, шону шуҳратини ҳалол, фидокорона меҳнати туфайли топган донгдор ва илғор кишилар билан тез-тез учрашувлар ўтказиш, «Очиқ эшиклар куни»ни уюштириб туриш ёшларни касб танлашга йўллашнинг муҳим омилларидан биридир. Шу кунларда редакциямиз катта ҳаёт бўсағасида турган навқирон йигит ва қизлардан ҳам кўплаб хат-хабарлар олмоқда. Ёшлар: «Ўрта мактабни тугатяпмиз. Энди ҳаётдан қандай қилиб ўз ўрнимизни топамиз. Ким бўлишимиз, қандай касбни танлашимиз керак!» — деган саволлар билан мурожаат қилишяпти. Бу табиий, албатта.

Ёшларга ҳаётда ўзининг мустақил йўлини топиб кетишида ёрдам қўлини чўзиш ҳар бир маориф ходимининг, ҳар бир партия, совет, хўжалик ва ташкилот раҳбарининг — ҳамма-ҳамманинг муқаддас бурчидир.

Қалби қайноқ ёшлар! Сизларни зарбдор завод ва фабрикалар, йирик қурилишлар, гигант иншоотлар, чорвачилик фермалари, бепоён қўриқ ерлар, ям-яшил яйловлар, пахтазорлар кутмоқда.

Сизларни катта ҳаёт чорламоқда!

Мутахассислар тажриба алмашдилар

23 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган семинар-кенгашда республика енгил саноати корхоналарида давлат, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалалари кўриб чиқилди.

Семинарда Андижон ип-газлама комбинати қувватларини ўзлаштириш тажрибалари ўрганилди, Марғилон шойи комбинатида кадрлар танлаш, уларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш борасидаги ишлар таҳлил қилинди, Тошкентдаги «Малика» трикотаж бирлашмасида ижроия интизомини мустаҳкамлаш йўллари кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ)

КАСАБА СОЮЗ ҲАЁТИ

МИҚДОР ВА СИФАТ

«Злобинчи» бригадалар — меҳнатни ташкил этишнинг мана шу формаси чуқурлашиб ва кўлами кенгайиб бормоқда. Эндиликда қишлоқ хўжалигида меҳнатга нарядсиз аккорд-мукофот асосида ҳақ тўлаш, қурилиш ва транспортдаги бригада пудрати, саноатдаги меҳнатни ташкил этишнинг ва уни рағбатлантиришнинг бригада формаси ўзининг ҳаётийлигини ҳамда истиқболли эканлигини очиқ-ойдин кўрсатмоқда. Бу формаларнинг жорий этилиши шуни исботламоқдаки, қаерда куч ва вақтни аямай пудрат усули амалда кенг жорий этила борса, шунга яраша самарали натижаларга эришилаверади.

Пахтачилик машинасозлиги Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси корхоналарида ўтган йили меҳнатни ташкил қилиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий этиш туфайли меҳнат унумдорлиги 0,5 процент ошди. Бу Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида айниқса яхши самара бермоқда. Завод касаба союз комитети бригада формасига ўтиш ва уни кенг жорий этиш борасида бой тажриба тўплади. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг президиуми корхона касаба союз комитети ва маъмурият амалга ошираётган ишларнинг тажрибасини маъқуллаб, махсус қарор қабул қилди.

Ҳали бигадаларни тузишга тайёргарлик эндигина бошланган пайтларда ҳам, меҳнатни ташкил этишнинг янги формаси коллективлар ҳаётига мустаҳкам сингиб кетган ҳозирги кунда ҳам касаба союз комитети, цех комитетлари барча масалаларни ҳал этишда ғоят актив, бевосита қатнашдилар. Бу иштирок бригадирлар совети ва бригадалар советларининг ишини йўлга қўйишда ёрдам беришда ҳам, меҳнатда иштирок этиш коэффициентини белгилаш методикасини ишлаб чиқиш чоғида ҳам, меҳнат ҳақидаги қонун асосларига риоя қилишни назорат этишда ҳам, юксак унум билан, бир маромда меҳнат қилиш ва бригадаларнинг социалистик мусобақасини, машинасозларнинг ташаббускорлигини янада ошириш учун ташкилотчилик ишларини олиб боришда ҳам яққол намоён бўлди.

Бир сўз билан айтганда, ишлаб чиқаришнинг бирон-бир соҳаси йўққи, касаба союз комитети ва цех комитетлари бу соҳада иш самарадорлигини оширишга амалий жиҳатдан таъсир кўрсатмаётган бўлсинлар. Мана шу манфаатдорлик туйғуси, мана шу ташаббускорлик ва ижодкорлик бригада методига ўтишдаги муваффақиятни белгилаб берди.

Бир пайтлар Тошкент техника уйида «Саноатда меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси» кўргазмаси экспонатлари олдида тўпланиб турган касаба союз ходимларининг ўзаро қизғин баҳслашгани ёдимда. Ўшанда «Бригадир журнали», «Бригада иш ҳақини тақсимлашда меҳнатда шахсий иштирок коэффициентини ҳисобга олиш тўғрисида эсдалик» сингари қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи касаба союз комитети томонидан ишлаб чиқилган ҳужжатлар катта қизиқиш уйғотган эди. Бундай қараганда, бригадалар тўғрисида ҳамма ҳужжатлар ишлаб чиқилган, меҳнатга ҳақ тўлаш масалалари ҳал бўлгандек кўринарди. Лекин касаба союз комитети бригада формасини жорий этиш йўлида ташкилотчилик ишларини қизғин, собитқадам олиб бораверди. Мана энди бирон бир кун йўққи, шаҳарнинг бошқа корхоналаридан касаба союз активлари бу ерга ташриф буюришмасин, ўзларини қизиқтирган янгиликлар билан танишиш иштиёқини билдиришмасин.

Яна ўша «Бригадирлар стенди»ни олайлик. Ҳозир заводда 258 та ана шундай бригада бор. Уларнинг ҳаммаси ўз бурчакларига эга. Уларда бригадаларнинг ҳаётига оид ҳар қандай ахборотни топиш мумкин. «Бригадалар стенди» ҳам такомиллаштирилди. Эндиликда улар яна ҳам кўримлироқ, мазмунлироқ бўлди. Мисол учун илгарилари бу ерда «Ҳар бир ишчига — шахсий тамға» шиорини ўқиш мумкин эди. Эндиликда уларнинг ўрнида «Шахсий тамғадан — сифатни бригада бўйича гарантиялашга» шиори ёзиб қўйилибди.

Дафъатан қараганда унчалик аҳамиятсиз бўлиб кўринган шу сингари янгиликлар пировард натижага қараб ҳақ тўлаш бригадаларида меҳнатни ташкил этишни такомиллаштиришнинг умумий оқимига янги ирмоқларни қўшмоқдаки, улар ҳар бир коллективда юксак самарадорлик ва сифатни таъминламоқда.

Бу ерда корхонанинг меҳнатни бригада усулида ташкил этиш ва пировард натижаларга қараб ҳақ тўлашнинг комплекс системасининг стандартини ишлаб чиқиш поёнига етказилди. Унга биноан бошқарувнинг ҳар бир звеноси, жамоат ташкилотлари меҳнатни ташкил этишни такомиллаштиришнинг ўзлари учун тааллуқли бўлган муайян функцияларини бажарадилар. Шу кунларда бригада ва цехларда мана шу комплекс система қоидаларини узил-кесил ишлаб чиқиш учун қизғин муҳокама бормоқда. Завод бригадирлар кенгашида тасдиқланганидан кейин у ҳамма томонидан бажарилиши лозим бўлган ҳужжатга айланади.

Корхонада олиб борилаётган қизғин ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар натижасида ҳар бир коллективда меҳнат мароми тобора кўтарилмоқда. Рақамларга мурожаат этайлик. 1982 йили биринчи ўн кунликда корхонада иш мароми коэффициенти 0,93 ни, иккинчи ўн кунликда 0,98 ни, учинчи ўн кунликда 1,0 ни ташкил этди. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг авансcиз системасининг жорий этилиши ҳам мана шу юксак маромга эришишда муҳим роль ўйнамоқда. Илгарилари одатда аванс ойнинг биринчи ярмида бажарилган ишлар конкрет ҳисобга олинмасдан тўланарди. Бу ўринда меҳнат билан истеъмол ўртасида мутаносиблик ўрнатилиши ҳусусида асло гап бўлиши мумкин эмас эди. Фақат ойнинг охирига бориб, айниқса, кейинги ойнинг бошларида ҳисоб-китоб қилинарди, ҳар бир кишининг маоши белгиланарди.

Эндиликда аҳвол мутлақо бошқача. Иш вақти жуда тиғиз ташкил этилган. Бу юксак маромни таъминлашда ғоят катта ўрин тутаётир. Ишчиларнинг маоши ҳам ошди. Кейинги уч йилда ҳар бир ишчининг ойлик бюджетига деярли 30 сўм қўшилди. Ишчилар аралаш касбларни эгаллай бошладилар. Хизмат кўрсатиш зонаси кенгайди. Шуни айтиш кифояки, эндиликда 70 процентга яқин ишчи ўзининг асосий иш жойидан бошқа участкада ҳам муайян операцияни муваффақиятли бажара олади.

Янги шароитларда ишлаб чиқариш мастерларининг масъулияти ҳам ошди. Чунки, энди ойнинг биринчи иш кунидан бошлаб охиригача ҳар ким бир маромда ишлашини таъминлайдиган шароит яратиш лозим. Бу иш жойларида тартибни мустаҳкамламоқда. Айни пайтда янги маҳсулот турларини ўзлаштириш муддатлари қисқармоқда. Меҳнат шароитлари яхшиланмоқда. Ишчиларнинг дам олиш ва турмуш шароитларини янада яхшилашнинг истиқболли режаларини амалга ошириш чоралари кўрилмоқда.

Ҳозирда ҳар уч ишчидан икки киши янгича усулда меҳнат қилмоқда. Хўжалик ҳисобига бригадаларнинг 80 проценти, барча ишчиларнинг деярли ярми ўтди. Сўнгги бир йилда шундай бригадалар бажарган ишлар ҳажми корхонада 75 процентга кўтарилди. Ялпи маҳсилот ҳажмининг ўсиши 104 процентни ташкил этди. Меҳнат унумдорлиги 6,5 процент кўтарилди. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиши фақат меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланди. Меҳнатни ташкил этишнинг янги усулига ўтилгач, кўпгина ишчилар бошқа ишларга ўтказилди. Маҳсулот таннархини камайтириш натижасида 153 минг сўм тежалди. Ҳозир жами маҳсулотнинг 81 процентга яқини биринчи тақдимдаёқ топширилмоқда. Ҳар тўрт ишчининг биттаси ўз шахсий тамғасига эга.

Хўжалик ҳисобидаги бригадаларда металлнинг ҳар грамми ва ҳар бир киловатт-соат электр қуввати ҳисобда. Натижада бир сўмлик товар ишлаб чиқариш учун одатдагидан 0,07 тийин кам сарфланмоқда. Мана шу кўз илғамас тежамлар туфайли корхона 83 минг сўм иқтисодий самара олди.

— Иван Александрович, — мурожаат қилдим бир куни завод касаба союз комитетининг раиси Самарцевга, — сиз ишчиларни бригадага шунчаки бирлаштириш ўз-ўзидан асло зарур самара бермаслигига эндиликда қаттиқ ишонч ҳосил қилдингиз. Бундан буён нима қилмоқчисиз? Меҳнатни ташкил этишнинг янги усули тобора кенг жорий этилиши ва ундан олинадиган самара кўпайиши учун яна нималарни кўзлаяпсиз?

Бригада формасининг жорий этилиши меҳнат коллективининг бошланғич бўғинларини бошқаришнинг сифат жиҳатдан янги формаси бўлиб, бу жонли, ижодий ишдир, — жавоб берди И. Самарцев. — Биз бу ишда бошқарувнинг ҳамма аппарати, ишлаб чиқариш командирлари ташаббус кўрсатиб қатнашганларидагина муваффақият қозониш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдик. Ҳозир бош технолог бўлими мутахассислари, айтайлик, участкаларда меҳнатни ташкил этишни янада мукаммаллаштириш, поток механизациялашган линияларни такомиллаштириш, ягона технологик жараён билан боғлиқ иш жойларида меҳнатни ташкил этишни янада яхшилаш йўлларини изламоқдалар. Бунда, табиийки, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси диққат марказимизда туради. Иш жойларини аттестациялашни давом эттирмоқдамиз.

Дарҳақиқат, изланиш давом этмоқда. Янгилик ўзига йўл очмоқда. Меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасида янги миқдор ва сифат ўзгаришларига эришиш учун инженерлик изланишлари, технологик ижодиёт, ташкилотчилик маҳоратини уйғунлаштириш йўлида жадал иш олиб борилмоқда. Пудрат усулидаги бригадалар, КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленумида ҳақли равишда таъкидланганидек, онгли, коммунистик интизомни тарбиялашда муҳим роль ўйнамоқда.

Ф. ЯЧМЕНЕВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ишлаб чиқариш ва иш ҳақи бўлимининг инструктори.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ЭКИНЗОРЛАРГА СУВ

● Сурхондарё областидаги Боботоғ массивида жойлашган янги совхозларга қарашли экинзорларга Амударё суви келди. Бу сувни Какайда насос станциясининг агрегатлари етказиб бермоқда. Ишлаб турган саккизта агрегатдан бирининг ўрнига ўрнатилган янги машина аввалгисидан қарийб уч баравар кўп қувватга эга. Айни вақтда секундига тўрт кубометр сувни бериш имкониятига эга бўлган иккинчи шундай агрегатни ишга туширишга тайёргарлик бошланиб кетди.

Яқин вақт ичида насос станцияси бошқа бир вазифани ҳам бажара бошлайди. Далаларга сув бериш тўхтатиб қўйиладиган қиш фаслида эса станция Жанубий Сурхон сув омборига обиҳаёт етказиб беради. Бунинг учун ҳозир Боботоғ каналини кенгайтириш ишлари олиб борилмоқда.

ЯНГИ КОМПЛЕКТЛАР

● Самарқанддаги «Кинап» заводи катта-катта кинозаллар учун стереофоник аппарат комплектларини тайёрлаб чиқара бошлади. Янги маҳсулот аввалги системаларга нисбатан анча пишиқ бўлиб, уни ишлатиш осон ва энг муҳими томошабинни сифатли товуш билан таъминлайди.

Бу янгилик конструкцияси Москвадаги кинофото илмий-тадқиқот институтида «Кинап» мутахассисларининг иштироки билан ишлаб чиқилди. «Звук» аппаратларининг биринчи туркуми Москва, Минск ва Воронеж кинотеатрларига юборилди. Шу акустик техника ҳар томонлама синаб кўрилганидан сўнг 1984 йилдан бошлаб кўп миқдорда ишлаб чиқаришга киришилади.

РСДРП ИККИНЧИ СЪЕЗДИ 80 ЙИЛЛИГИГА

УЧҚУНДАН АЛАНГА

СМОЛЕНСК. Кишиларнинг «Искра» газетасига бўлган қизиқиши илгаригидек катта. Эндиликда у биз учун буюк инқилобий воқеалар ҳақидаги, ленинча типдаги партияни вужудга келтиришга кўмаклашган матбуот органи тўғрисидаги ўчмас хотира бўлиб қолди.

Газетанинг кўплаб ноёб материаллари билан «Ленин ва Смоленск» давлат тарихий-архитектура музей-қўриқхонасининг филиалида танишиш мумкин. Бу ерда «Искра» газетасига ва РСДРП иккинчи съезди 80 йиллиги шарафига бағишланиб янгиланган кўргазмани намойиш қилиш бошланди.

Смоленск «Искра»ни тарқатиш ишида ўзига хос роль ўйнади. Газетани чет элдан яширин равишда олиб келиш ва уларни завод ва фабрикаларга етказишнинг ишончли йўлларини ишлаб чиққан В. И. Ленин бу шаҳарнинг аҳамиятига катта баҳо берган эди. Шаҳарда искрачилар группаси узоқ вақт муваффақиятли иш олиб борди. Уни тузиш учун Ленин И. В. Бабушкинни юборди. 1900 йили ёзда эса ўзи Смоленскка келди. Ильич бу кўҳна шаҳарда бор-йўғи бир сутка турди. Аммо ана шу қисқа вақт ичида жуда катта ҳажмдаги ишни бажарди.

Орадан кўп ўтмай бу ерда «Искра» йўналишидаги социал-демократлар группаси шаклланиб, у чет элдан газетани олар, сақлар, тарқатар, «Искра» учун мақолалар уюштирар, газета фонди учун маблағ йиғишни ташкил қиларди. «Учқун» («Искра»)дан инқилоб алангаси қандай авж олганлигини Смоленск мисолида ҳам кўрса бўлади.

Чор ҳукумати Смоленскни ўта сокин ва «ниҳоятда ишончли» шаҳар ҳисоблаб, бу ерда социал-демократларни кўчирарди. Натижада унда ҳам «Искра» сонлари пайдо бўла бошлади. Омма ўртасида инқилобий уйғониш куртаклари ниш урди. Ишчи кучи унчалик кўп бўлмаган фабрикаларда стачкалар юз берди. Дастлабки маёвка ўтказилди. РСДРП Смоленск комитетининг қарорига кўра, «қонли якшанба»га жавобан 1905 йил январида оммавий забастовкалар бошланди. У бутун йил бўйи давом этди. Москвада, Красная Пресня баррикадаларида кўнгилли смоленскликлар жанг қилдилар.

Смоленск большевиклари ва пролетариати биринчилар қаторида Февраль ва Октябрь революцияларини қўллаб-қувватладилар.

Бугунги Смоленск — Россиянинг йирик саноат марказларидан, энг чиройли шаҳарлардан биридир. Шаҳар меҳнаткашлари биринчи большевиклар бошлаб берган анъаналарни муқаддас билиб сақламоқдалар ва доимо ривожлантириб бормоқдалар.

Суратларда: 1. В. И. Лениннинг мана бу скульптура портрети доҳийнинг аср бошидаги фаолиятига бағишланган. 2. РСДРП Марказий Комитетининг Смоленск-транспорт-техника бюроси «Искра»ни кўпгина шаҳарларга тарқатди.

Г. **Калачьян** фотоси (ТАСС).

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

ДУНЁДА ЯХШИЛАР КЎП

▲ Яқинда Магнитогорскдан Тошкентга самолётда учиб келган эдим. Лекин кексалигим, касалмандлигим панд бериб, аэропортда нохуш бир воқеа юз берди. У ҳам бўлса ҳужжатларим, Ленинободгача бўлган самолёт билетим, пул, ва бошқа майда-чуйда керакли нарсалар солинган сумкамни янги аэропортда қолдириб, маҳаллий линияларга учадиган бўлимига кетиб қолибман. Аввалига кимга ва нима деб мурожаат қилишимни ҳам билолмай гаранг қолдим. Шунда олдимдан ўтиб кетаётган милиция капитанига кўзим тушиб, қувонганимдан юрагимнинг уриши тезлашди. Унга воқеани гапириб бердим. У бу ишни дарҳол навбатчи милиционерга топширди. Навбатчи бўлса, постдагиларга хабар бериб, воқеадан огоҳлантирди.

Мен бўлсам, гоҳ умидвор бўлиб, гоҳо ундан умидимни узиб, аэропорт милиция бўлинмасида ўтирардим. Умуман олганда сумканинг топилишига унчалик ишонмадим. Шунинг учун ҳам қандай қилиб кетаман, ҳужжатларни қандай қилиб тўғрилайман, деган ўй тинчлик бермасди. Орадан қанча вақт ўтганини билмайман, лекин бир пайт навбатчи милиционерга телефон орқали излаётган нарсанинг топилганлигини хабар қилишди. Шунда мен беихтиёр ёқамни ушладим. Уларнинг машаққатли, лекин шарафли ишларига таҳсинлар ўқидим. Тошкент аэропорти ички ишлар бўлими раҳбарларидан милиция подполковниги Даврон Ғуломов, капитан Жўрабек Йўлдошевларнинг тадбиркорлиги, ишига масъулият билан ёндашиши, ходимлардан Набижон Дадабоев, Баҳодир Юнусовларнинг вазифасига садоқат билан ёндашиб, елиб-югуриши туфайли мендай бир кўмаксиз аёл азоб-уқубатдан қутулди. Тошкент аэропортидаги тартиб-интизомни, озодаликни ва йўловчиларга кўрсатилаётган беминнат хизматларни кўриб аэропорт ходимларига, айниқса ички ишлар органлари ходимларига самимий миннатдорчилик билдираман ҳамда уларнинг оғир, лекин ҳайрли ишларига ривож тилайман.

Мария ЛЕОНТЬЕВА,
Тожикистон ССР.

ЙЎЛОВЧИЛАР МАМНУН

▲ Биз, бир гуруҳ йўловчилар Москва — Тошкент маршрутлари бўйича юрадиган 186-поездга чиқиб танишиб қолдик. Купемиздаги тўрт кишининг ҳаммаси турли жойлардан ва турли миллат вакиллари эдик. Украиналик В. Воронюк, белоруссиялик В. Мицкевич, ўзбекистонлик А. Қурбоновлар тезда тил топишиб, апоқ-чапоқ бўлиб кетдик. Бу интернационал дўстликка шу поезднинг 9-вагон проводниги Раҳмон Жумабоев асос солди, десак муболаға бўлмайди. У йўловчиларга нисбатан хушмуомала, илтимос ва истакларини елиб-югуриб бажараркан. Унга нисбатан ҳаммамизда меҳр уйғонди. Касбидан барака топиб, одамлар олқишига кўмилсин, деган гапни дилдан чиқариб айтдик. Миннатдорчилигимизни шу поезд бригадири Х. Муҳамедовга ҳам етиб боришини истардик.

Кўпчилик йўловчилар номидан:

А. ҚУРБОНОВ, В. ВОРОНЮК, В. МИЦКЕВИЧ.

ЁШ ТАЛАНТЛАР

Андижон область Комсомолобод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозида бундан бир неча йил илгари қишлоқ бадиий ҳаваскорларидан иборат «Оромижон» ансамбли ташкил этилган эди. Марямхон Раҳмонова, Феруза Норқулова, Алишер Турдибоев, Дилшод Нуриддинов сингари қобилиятли хонанда, созанда ва раққосаларга эга бўлган бу ансамбль қисқа вақт ичида район ва область кўрикларида ғолиб чиқиб, катта шуҳрат қозонди.

Ансамбль раҳбари хонанда Сайфиддин Одилов бадиий ҳаваскорлардан иборат драма коллективини ҳам тузди. Ёш актёрлар бир пардали пьесалар, интермедиялар, пародия ва миниатюраларни ҳам маҳорат билан ижро этишмоқда.

М. АБДУКАРИМОВ.

АГРАР ОЛИМЛАР ВАЗИФАСИ

В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг 21-22 июнда Москвада бўлиб ўтган илмий сессиясида СССР Озиқ-овқат программасини 1990 йилгача бўлган даврда рўёбга чиқариш асосида ем-хашак етиштиришни кўпайтириш ва ундан оқилона фойдаланиш йўллари муҳокама қилинди.

Сессияда СССР қишлоқ хўжалик министри В. К. Месяц доклад қилди.

Сессия ишида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, марказий министрлик ва идораларнинг масъул ходимлари иштирок этдилар.

(ТАСС).

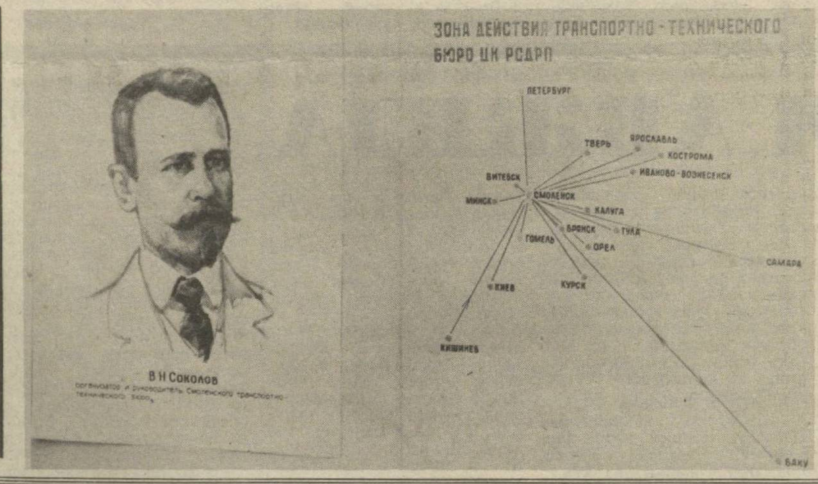

ЧАЙҚОВЧИЛИК — ИЛЛАТ

ЖИНОЯТЧИНИ ЖАЗО КУТАДИ

Меҳнатга ҳалол, онгли муносабат — социалистик турмуш тарзининг туб негизи эканлиги КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида яна бир бор таъкидлаб ўтилди. Ҳақиқатан ҳам инсон меҳнатда моддий бойликлар яратибгина қолмай, айни вақтда ўзининг энг яхши қобилиятларини вояга етказади, иродасини чиниқтиради, ижодий кучларини ривожлантиради, ўзини коммунизмнинг актив бинокори бўлган граждан қилиб қарор топтиради. Айни пайтда «Биз социалистик жамиятда яшаб турганлигимизни унутишимиз мумкин эмас, — деди ўртоқ Ю. В. Андропов Пленумда сўзлаган нутқида. — Бу жамиятнинг тараққиёти социализм туб принциплари билан шу жумладан, албатта, меҳнатга қараб тақсимлаш принципи билан тартибга солиниши керак. Биздаги ҳамма кишилар жамият олдида баб-баравар ҳуқуқларга эгадирлар, уларнинг вазифалари ҳам баб-баравар». Биз қураётган, ишлаб чиқараётган, етиштираётган нарсаларнинг ҳаммаси жамият учундир. Лекин ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланмай, давлат ҳисобига бойлик орттиришга интилувчилар ҳам топилади. Уларни халқ текинхўрлар деб атайди. Текинхўрликнинг энг хавфли кўринишларидан бири чайқовчиликдир.

Шунинг учун ҳам республикада чайқовчиликка қарши мунтазам кураш олиб борилмоқда. Шу йилнинг ўзидагина уч мингдан ортиқ чайқовчи суд орқали жавобгарликка тортилди. Кичик ҳажмдаги чайқовчилик ишлари учун икки мингга яқин киши маъмурий жавобгарликка тортилди.

Милиция ходимлари Тошкентдаги Сергели бозорида чет элдан келтирилган эркаклар кўйлаги ва болалар костюмларини чайқов баҳосида сотаётган Н. Даличенко билан О. Зубенкони қўлга туширдилар. Тергов вақтида бундай буюмларни улар қаердан сотиб олган бўлишлари мумкин, деган савол туғилди. Излар Фрунзе савдо марказига бошлаб келди. Чайқовчиларни тикилган буюмлар омбори мудири З. Йўлдошев маълум фойда эвазига камёб товарлар билан таъминлаб келган экан. Бу мисол жуда характерлидир. Чайқовчилик ҳақидаги тергов ишларининг материаллари шуни кўрсатадики, чайқовчилар ҳамиша омборлар, базалар ва магазинларнинг нопок ходимлари билан алоқа ўрнатадилар.

З. Йўлдошев саккиз йил озодликдан маҳрум қилинди ва у ҳозир жазо муддатини ўтамоқда. Тергов материалларидан шу нарса кўриниб турибдики, Йўлдошев омборда очиқдан очиқ савдо қилаверган. Уни қўлга олиш вақтида Йўлдошев қонунга хилоф равишда савдо қилишидан тушган ва кассага топширилмаган 10 минг сўм пул ва яшириб қўйилган 2 минг сўмлик камёб товарлар топилди. Магазин ишламаган кунларда ҳам бегона кишиларнинг омборга кириб-чиқишлари учун йўл очиб қўйилган. Фрунзе савдо маркази директори М. Солиҳовнинг бундан бехабар эканлигига ишониш қийин. Унинг фикрича, омбор мудири қўйнинг оғзидан чўп олмаган беозор одам.

Биз кўпинча чайқовчиликнинг илдизлари тўғрисида ўйлаймиз. Тарбиявий ишлардаги камчиликларни пеш қиламиз. Балки, О. Зубенко ҳам чайқовчилик катта жиноят эканлигидан бехабардир ва жиноятга билмай аралашиб қолгандир? Қани энди шундай бўлса! Тергов вақтида у Тошкент Давлат университети журналистика факультетида имтиҳон топширди. Университет унга ўқишни битирганлиги ҳақида диплом берди. Кези келганда шуни айтиш керакки, у университетда совет ҳуқуқи асосларини ўрганган, ўқитувчилар бу фанни яхши ўзлаштирганлигини таъкидловчи баҳо қўйганлар. Бундай кишиларга нисбатан қаттиқроқ талабчан бўлмоқ керак. Сергели районидаги 8-кварталда яшовчиларнинг хатти-ҳаракатларини ҳам тушуниб бўлмайди. Улар Зубенконинг қилмишларига принципиал баҳо бериш ўрнига, судда иштирок этиш учун жамоатчи ҳимоячи ажратишди.

Ёки бошқа бир мисолни олиб кўрайлик.

Ўзбекистон мебель саноати ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаётган бўлса ҳам, мебелга ўсиб бораётган талабларни тўла таъминлай олмаяпти. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари аҳолининг эҳтиёжларини қондириш мақсадларини кўзлаб, мебель савдосида маълум қоидани жорий этдилар. Бироқ, бу қоидаларга риоя қилинишини контрол қила олмадилар. Савдо соҳасига ва транспорт агентлигига кириб олган айрим олғирлар худди шундан фойдаланиб қолдилар. «Ташхозторг»га қарашли 10-магазин (директори А. Каримов) ва «Ташгортрансэкспедиция» бирлашмаси (директори ўртоқ Мартиросов)нинг хизмат кўрсатувчи 3-агентлигида ин қуриб олган катта сотувчи С. Дўстматов, автомобилларни ижарага беришда буюртма қабул қилувчи В. Ходиров, юк ташувчи С. Сурженко ҳамда марказлаштирилган юк ташиш Тошкент шаҳар автомобиль трестига қарашли 39-автотранспорт корхонасининг автомашина ҳайдовчилари С. Шчербаков билан Л. Мироян тил бириктириб жиноят қилдилар.

Уларнинг ҳаммаси жиноятига яраша жазо олди. «Средазэлектроаппарат» заводи транспорт цехи бошлиғининг ўринбосари В. Белягинов Шчербаков билан Мироянни сохта ҳужжатлар билан таъминлаганлиги учун у ҳам жавобгарликка тортилди. Ана шу сохта ҳужжатлар ёрдамида Шчербаков билан Мироян база ва магазинлардан мебелни «мижоз»ларнинг квартираларига ташиш учун давлат автотранспортидан фойдаланганлар. Шуниси ажабланарлики, «Средазэлектроаппарат» заводи судда қатнашиш учун жамоат айбловчисини эмас, балки жамоат оқловчисини юборган. «Ташхозторг» раҳбарларининг 10-магазин директори А. Каримовга виговор бериш билан чекланганлигини ҳам тўғри деб бўлмайди.

Ана шундай қилиб, айрим гражданлар, хўжалик ва савдо ташкилотларининг раҳбарлари оғизда чайқовчиларни ва уларнинг шерикларини қораласалар ҳам, амалда баъзан уларни ҳимоя қилиб чиқмоқдалар. Бу ўринда чайқовчилик қилаётганлар тўғрисидагина эмас, балки улар билан жиноий тил бириктираётганлар тўғрисида ҳам гапириб ўтмоқ керак. Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги махсус ишлар бошқармасида ишловчи И. Фролов, Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси П. Петин, Тошкент шаҳаридаги 6-АТП участка бошлиғи В. Малишев ёки Енгил саноат министрлиги ходими А. Айрапетова ва бошқалар нархи 503 сўм турадиган мебель гарнитурини 1100 сўмдан олишади-ю, жиноят юз беришига ёрдамлашаётганликларини тушунишмайдими? А. Айрапетова эса мебель гарнитури учун устига 800 сўм қўшимча тўлаган. Улар билишарди. Лекин онгли равишда шу ишни қилишди, аслида пора берувчилар ролини бажаришди.

Чайқовчиликнинг яна бир тури — ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлаб, мамлакатимизнинг бошқа районларида сотиш учун қишлоқ меҳнаткашларидан эртапишар сабзавот ва меваларни, полиз экинлари маҳсулотини мунтазам сотиб олаётган шахслардир. Бунинг устига улар самолёт ва поездларда юкни олиб кетиш учун найранг ишлатишади, пора беришади, давлатнинг юк автотранспортидан фойдаланишади, кўп ҳолларда қишлоқ Советларининг томорқа участкаси борлиги ҳақида сохта справкаларини чўнтакка солиб юришади. Ахир, улар ёнимизда, соф виждонли кишилар орасида яшайди-ку. Афсуски, одамлар «менинг ишим нима?» қабилида иш тутадилар.

Фақат маъмурий органларнинг куч-ғайрати билан чайқовчиликка қарши кураш олиб бориш қийин. Чайқовчиларни фош қилишда меҳнаткашлар катта ёрдам кўрсатишлари керак.

Жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари, уй-жой бошқармалари чайқовчиларни ҳимоя қилиш ҳолларига бефарқ қарамасликлари, ўз территорияларида, корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар биноларида, яшаш жойларида товарларни ортиқча нархда сотиш ҳолларидан кўз юммасликлари керак. Маълум бўлган, тайёргарлик кўрилаётган ёки юз берган жиноят ҳақида милицияга, прокуратурага ёки бошқа органларга хабар қилиш ҳар бир совет кишисининг маънавий бурчидир. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, чайқовчиларни яшириш Ўзбекистон ССР Жиноят Кодексининг 169-моддаси 1-қисми билан икки йилгача озодликдан маҳрум этиш ёки шунча муддатга аҳлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилиш билан жазоланади.

Товарларни харидорлардан яшириб қўйишга, уни асоссиз равишда сотмай сақлаб туришга қарши курашни кучайтирмоқ керак. Савдо қоидаларини бузганликлари учун айбдор шахслар жиноий жавобгарликка тортиладилар. Бундай ҳолларни аниқлашда давлат савдо инспекцияси катта роль ўйнайди. Унинг фаолияти янада принципиал, оператив ва изчил бўлмоғи керак.

Чайқовчиликка қарши муросасизлик билан кураш олиб бориш тўғрисидаги қонун талабларини ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари ҳамиша бажараётирлар деб бўлмайди. Баъзан милиция ходимларининг ҳаракатлари ашаддий чайқовчиларга қарши эмас, балки ўзларининг шахсий буюмларини сотаётган вақтда тасодифан қўлга тушиб қолган кишиларга қаратилади. Кўпинча милиция ходимлари тергов жараёнида чайқовчиларни камёб товарлар билан таъминлаётган манбаларни аниқлашга ҳаракат қилмайдилар. Суд ажримларида ҳам жиноятчиларнинг хатти-ҳаракатлари ҳамиша тўғри баҳоланавермайди. Шундай ҳоллар ҳам бўлмоқдаки, ашаддий чайқовчилар етарли жазо олмаётирлар, уларнинг мол-мулки мусодара қилинмай қоляпти. Чайқовчилар тўғрисида улар ишлайдиган меҳнат коллективлари камдан кам хабардор қилинади.

Тан олиш керакки, чайқовчиликка қарши курашга қаратилган қонунларнинг ижроси устидан прокурорлик назорати талаб даражасида эмас. Чайқовчиликка қарши кураш янада самарали ва таъсирчан бўлмоғи керак.

Фақат партия, давлат, совет органларининг, жамоат ташкилотларининг, кўнгилли халқ дружиналарининг, ўртоқлик судларининг, барча меҳнат коллективларининг биргаликдаги куч-ғайрати билангина давлат мулкини ўғирловчилар, порахўрлар, чайқовчилар ва бошқа текинхўрларга қарши самарали ва оператив кураш олиб бориш мумкин. Ҳар бир меҳнат коллективида, иш жойида, шунингдек, меҳнаткашларнинг яшаш жойларида чайқовчиларга нисбатан муросасизлик вазиятини вужудга келтирайлик.

Н. БЎРИХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР прокурори.

КЎПРИКЛАР

ТЮМЕНЬ ЛАВҲАЛАРИ

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

Ғарбий Сибирь — дарёлар ўлкаси. Айниқса, «Узтюменьдорстрой» тресте коллективи йўл қураётган районда ботқоқликлар, жилғалар, серсув Обь дарёсига бориб қуйиладиган катта-кичик дарё ва дарёчалар кўп. Нягань, Югань, Хугот, Потимец, Ручей ва бошқа ўнлаб дарёлар ана шулар жумласидандир. Гарчи булар сокин ва тинч жилғалар бўлса ҳам, соҳиллари ботқоқлик бўлгани сабабли улардан кечиб ўтиш қийин. Шу сабабли кўприксозлар Нягань — Югань ҳамда Хугот дарёлари устига қурган кўприк фойдаланишга топширилган кун бу ерда байрам сифатида нишонланганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. Ҳозир кўприксозлар трассанинг 59-километрида, тайгадаги Потимец дарёсида яна бир кўприк қурилишини бошлаб юбордилар. Шу ерда кўринишдан оддий, содда ва камгап, аммо, ўзбекистонлик йўлсозлар ғоят ҳурмат қиладиган Пўлат Ризаев билан учрашиб қолдик.

Қуёш игна барглари тўйиб-тўйиб нур эмаётган кедр ва қарағайлар устида бир зум муаллақ туриб қолди-да, сўнг пастга юмалаб кетди. Атрофга оқшом қўнди. Эриниб оқиб ётган жилға қаттиқроқ шовуллай бошлади. Енгил шабада кенг яланглик томондан чечакларнинг муаттар исини опичлаб келди. Кеч салқинидан эти жунжикдими, суҳбатдошим майса устида ётган гупписини елкасига ташлаб олди. Потимецнинг буралиб оқаётган қорамтир сувига тикиларкан, бир оз қисиқ, қўнғир кўзларига ўйчанлик чўкди. Кейин ўз-ўзига гапиргандек оҳиста деди:

— Ҳар кимнинг ўз танлаган йўли бўлади. Қайси гулдан бол йиғишни боларининг ўзи яхши билади... Дадамларнинг бу гаплари хаёлимдан сира кўтарилмайди. Ўшанда энди ўн еттига тўлгандим, ўнинчини битириб аттестат олган куним дадам шу гапни айтгандилар. Болам, қайси ишга ҳавас қилган бўлсанг, шу ишни танла. Касбнинг яхши, ёмони бўлмайди, дегандилар. Ростини айтсам, кўпдан бери Қарши чўлига бориб ишлашни ният қилиб юргандим. Дадамлар бу ниятимдан хурсанд бўлиб, оқ фотиҳа бердилар. Буни қарангки, орадан кўп ўтмай, бир яхши одам билан бўлган учрашув ана шу орзуимнинг рўёбга чиқишига сабаб бўлди.

... Уйдагилар билан хайрлашиб, тонг саҳарда чемоданимни кўтарганимча район маркази чеккасидаги автобус бекатига кетаётгандим. Ёнимга битта енгил машина келиб тўхтади, аллакимнинг бир оз дағалроқ овози эшитилди. Бундай қарасам, шофёр, қўл силтаб чақиряпти.

— Ҳў, йигитча, келинг бу ёққа, юкингиз оғир экан...

Раҳмат айтиб унинг ёнидаги ўриндиққа ўтирдим. Бир оз юргач қаерга, қандай юмуш билан кетаётганимни суриштирди. Шофёрнинг дилкашлигими ё бўлмаса кўзимга меҳрибон кўриниб кетдими, Қарши чўлига ишга кетаётганимни тўлқинланиб гапириб бердим. У аҳёнаҳёнда бошини силкиб маъқуллаб борди-да, сўнг аллanималарни мулоҳаза қилиб деди:

— Ундай бўлса, Муғлонга борамиз. Битта бригадамиз ўша ерда кўприк қуряпти. Агар қоламан десанг, ихтиёринг. Айтаман, олиб қолишади. Аммо энг аввал ҳунар ўрганасан. Шарти шу, ука, маъқулми?..

Муғлон Қарши чўлининг қоқ белида экан. Офтобнинг тиғида қоп-қорайиб кетган йигирмага яқин ҳар хил ёшдаги кишилар ишлашяпти. Содиқ ака машинадан тушди-да, «мен ҳозир» деганича уларнинг ёнига кетди. Мен ҳам яқинроқ бориб, томоша қилмоқчи бўлдим. Анчагача шу ерда қаққайиб туриб қолибман. Бир маҳал аллаким қулоғим таггинасида шанғиллади:

— Ҳў, йигитча!

Ўгирилиб қарадиму, чўчиб тушдим. Кўтарма крannнинг илгагига илинган бетон харн тепамда лапанглаб турибди. Бир сакраб ўзимни четга олдим. Бетон хари устимдан ўтиб кетгандан кейингина ўзимга келдим. Ҳали мени чақирган одам яна қўл силтади:

— Берироқ кел, укам, — у қизарган кўзларини артиб қўйди-да, сўнг қизиқсиниб сўради. — Бизга келдингми? Нима иш қиласан?

Елка қисиб қўйдим. Шу пайт Содиқ ака ёнида баланд бўйли, ҳар елкасига икки одам сиғиб кетадиган, бошига каска кийиб олган йигитни бошлаб келди-да, мени ишора қилиб деди:

— Танишинглар, йигитчанинг исми Пўлат Ризаев. Сизларда ишламоқчи. Ўзинг оталиқ қилиб кўприксозларга қандай ҳунар керак бўлса, ҳаммасини ўргатасан, — шундай деяркан, йўғон, қадоқ босган қўлини менга узатиб тайинлади. — Бояги гапимни эсингдан чиқарма, хўпми? — сўнг полвон йигитга ўгирилди — Майли, мен кетдим...

Машина чанг-тўзон ичида кўринмай кетаркан, ёнимдаги йигитдан сўрадим.

— У киши кимлар? Боя отим Содиқ дедилару, ким бўлиб ишлашларини айтмадилар.

— Ия, ҳали таниш эмасмидинглар? — Йигит кўзларини катта-катта очиб ҳайрон бўлиб деди. — У киши Китобдаги автомобиль йўллари қурилиши бошқармасининг бошлиғи Содиқжон ака Холиқов бўладилар. Бу участкамиз ҳам ана шу бошқармага қарайди. — Йигит, чемоданимни кўтариб нарироқдаги чодир томонга бошларкан, сўради: — Қани энди ўзинг ҳақингда гапир. Қаердансан, қандай қилиб бошлиғимизга ҳамроҳ бўлиб қолдинг?

Боя машинада Содиқ акага гапириб берганларимни яна оқизмай-томизмай қайтаришга тўғри келди.

— Бизда касб кўп, ўрни, вақти билан уларни ўрганиб оласан. Бригадамизнинг ҳар бир аъзоси бир нечтадан касбни эгаллаб олган. Бу бизда қонун. Чунки ёндаш касб билмай туриб кўприксоз бўлиш қийин. Хоҳласанг, эртадан бошлаб сени пайвандчиликка ўргатаман. Маъқулми?

Бригадиримиз Ризо ака Қодиров ҳақиқатан ҳам ажойиб киши эди. Ҳаш-паш дегунча пайвандчи бўлиб олдим. Аммо йигит кишига қирқ ҳунар ҳам оз, дейдилар-ку. Блокларни туппа-тузук монтаж қилиб юрганимни кўриб бригадамизнинг бошқа аъзолари ҳам кранчиликни, бетон қозиқ қоқишни эринмай ўргатишди. Кейинроқ шофёрлик, экскаватор ва бульдозерда ишлашни ҳам ўзлаштириб олдим.

... Суҳбатдошим ширин хотиралар оғушида ором олаётгандай қоп-қора суви буралиб-буралиб оқаётган дарёга тикилганича яна сукутга чўмди. Хув наридан гурсиллатиб бетон қозиқ қоқаётган машинанинг потирлаган овози эшитилар, пайвандчининг кавшаридан чиққан ўткир ёлқин оқшом оғушига олган кедр ва қарағайлар учида ялт-юлт этиб ёнарди. Тўлин ой ўт-ўланлар устига ҳовуч-ҳовуч кумуш танга сочарди.

— Мана ўшанга ҳам ўн йилдан ошибди. Ўн йилнинг бадалида бригадамиз билан озмунча дарё ва каналларга кўприк қурдикми? Қашқадарёга борган бўлсангиз, Муғлон, Қарши ва Чироқчидаги кўприкларни кўргандирсиз. Ана ўша кўприкларда ҳаммамизнинг ҳам бармоқларимиз изи қолган. Дастлаб шу бригадага шогирд бўлиб келгандим. Кейинроқ унга бошлиқ қилиб тайинлашди. Ҳали ёшман, тажрибам ҳам кам, десам бошқармамиз бошлиғи Содиқ ака уришиб бердилар:

— Ризонинг юраги касал. Унинг ўзи сени ўрнига таклиф қиляпти. Сенга ишонганидан, ишлаб кетишингга ишонч ҳосил қилганидан таклиф қиляпти...

Бекорга ҳаяжонланган эканман. Иш юришиб кетди.

Бундан уч йилча олдин Содиқ ака тағин бизларни идорасига чақиртириб қолди. Бордик. Торгина хонада беш-олти чоғли одам суҳбатлашиб ўтиришарди. Ҳаммасини танидим: бошқа участкалардан бригада бошлиқлари, инженерлар, прораблар эди. Содиқ ака гапни чўзиб ўтирмай, лўндасини айтиб қўя қолди.

— Министрлигимиз Тюменнинг шимолий қисмида янги автомобиль йўли қуриб беришни ўз зиммасига олди. Махсус «Узтюменьдорстрой» тресте ташкил этиляпти. Бизнинг чекимизга йўл ўтадиган жойлардаги дарёлар устига кўприк қуриш тушди. Шуни маслаҳатлашиб олгани чақиргандим сизларни. Йигирма беш кишидан иборат битта бригада юборишимиз керак. Аммо айтиб қўяй, Тюменнинг шароити биздагига қараганда анча оғир. Унақа-бунақа одамнинг ишлаб кетиши қийин. Шундай бўлгач, участка ва бригадалардан энг яхши қурувчиларни тўплаймизми ё бўлмаса, биропта пишиқ-пухта бригадани юбориб қўяқоламизми? Шуни ҳал қилинглар.

Ҳар ким ҳар хил таклифларни айтди. Уларни эшитяпман-у, кўз ўнгимдан бригадамиз аъзолари бирин-сирин ўтиб турибди. Хўш, бу таклифга улар нима дейишаркин? Боришармикан, ё иссиқ ўрнини совутгиси келмайдиганлар ҳам топилиб қолармикан?

— Менга сўз беринг, — участка бошлиғи Диловар Халилов ўрнидан турди. — Ҳар хил участкалардан киши тўплайдиган бўлсак, улар бир-бирларига кўникиб кетгунча анча вақт ўтади. Менимча, у ёқларга синашта бўлиб қолган битта бригадани юборганимиз маъқул. Чунки, гап бу ерда фақат йўл ё кўприк қуриш ҳақида эмас, қардошларимиз олдидаги интернационал бурчимизга содиқлик ҳақида ҳам боряпти. У ерга шундай бригадани юборишимиз керакки, токи бошқарма билдирган ишончни тўла оқлаб қайтадиган бўлсин.

— Маъқул гап, қайси бригадани юборамиз? — Содиқ ака луқма ташлади.

— Мен йигитларим билан гаплашиб кўрсам дегандим, — ўрнимдан туриб илтимос қилдим. — Жавобини эртага айтсак?

— Бу ҳам тўғри фикр. Тайга икки қадам наридаги Қашқадарё ёки Қарши канали эмаски, эрта билан бориб, кечқурун қайтиладиган бўлса. Камида уч-тўрт йил ўша ерда муқим яшаб, ишлашга тўғри келади. Шунинг учун ҳамма паст-баланд томонларни тарозига солиб, пухта ўйлаб кўринглар.

Шу куни бригада аъзоларининг йиғилишини ўтказдим. Гарчи улар бир оғиздан Сибирга боришга розилик билдирган бўлсалар ҳам ўртага жиддий бир таклифни ташлашни лозим кўрдим.

— Бутунлай нотаниш жойда тўрт-беш йил яшашнинг ўзи бўлмайди. Ҳаётда учрайдиган ҳамма қийинчиликларни чидам билан енгиш учун кишида кучли ирода, бардош, энг муҳими — юксак масъулият бўлиши керак. Шу сабабли мен Тюменга боришга розилик билдирган бригаданинг ҳар бир аъзоси ишонч билан бирга бир-бирига тавсия ҳам бермоғи керак демоқчиман. Бригаданинг ишончига сазовор бўлмаган киши шу ерда қолади.

Коллектив ўртасидаги ўзаро дўстлик ва иттифоқлик муҳити ана шунақа кезларда кўзгудагидек яққол кўринаркан. Хуллас, эртаси кун ўзларини янги ташкил этилаётган «Узтюменьдорстрой» тресте ихтиёрига юборишларини сўраб битта ариза остига 25 киши, яъни бригаданинг ҳамма аъзоси имзо қўйди. Орадан кўп ўтмай, бутун техника, асбоб-анжомлар ҳамда бир неча кўчма вагон уйчаларни платформаларга юклаб Тюмень диёрига жўнаб кетдик...

... Ўрмон ёқасида оқшом сукунатини бузиб, тинмай чигиртка чириллайди. Яланглик этагида движокнинг потирлаши эшитилиб, вагон уйчаларнинг деразаси ёришиб кетди. «Пўлат! Ҳў, Пўлат!» — ўша ёқдан кимнингдир чақиргани ва бироздан сўнг зангнинг чалингани эшитилди. «Николай Васильевичнинг овозига ўхшайди, бугун ошпазлик навбати ўшаники эди, — Пўлат кулиб қўйди. — Ошпазликни сира жини суймайди. Аммо на илож, бир жойда ишлагандан кейин кўпчиликка қулоқ солиш керакда. Қани юринг, ҳализамон смена ҳам ишдан келиб қолади».

Йўл-йўлакай суҳбатлашиб бордик.

— Биринчи кўприкни қуришда кўзланган муддатдан анча ўзиб кетган бўлсак ҳам, иккинчи кўприк учун ундан камроқ вақт керак бўлди, — ҳикоясини давом эттирди Пўлат Ризаев. — Энг муҳими — йигитларимиз Ўзбекистондаги шароитдан мутлақо фарқ қиладиган янги шароитда ишлашга кўникиб кетишди. Тажрибаси, топширилган иш учун масъулияти ортди. Умуман олганда, коллективдаги ҳар бир кишига худди ўзимга ишонгандек ишонаман. Ҳозирги шароитда, баъзан вақт билан ҳисоблашмай ишлашга тўғри келган пайтларда бунинг аҳамияти ниҳоятда катта, албатта.

Техник нормаларга кўра, кўприк қурилишига 14 ой ажратилади. Биз ҳамма имкониятлардан фойдаланиб, нормадаги муддатни ярим йил қисқартиришга муваффақ бўлдик. Ҳали, Няганда ишлаб туриб, бригаданинг бир қисмини десант қилиб Хуготга, у ердаги иш туганаши арафасида эса Потимецга ташладик. Худди ўз юртимиздагидек битта наряд билан ишлаб, кўприкни «ноль»дан давлат комиссиясига батамом топширгунча ўзимиз қураётганимиз, ҳар бир кишининг иш учун керак бўладиган ҳамма ёндош касбларни билиб, ўрни келганда бетончи бўлиб ҳам, кранчи ёки монтажчи бўлиб ҳам ишлай олиши объектни муддатидан анча олдин фойдаланишга топширишга имкон беряпти.

... Смена алмашинадиган вақт бўлганди. Коржомали йигитлар ишга боришаркан, бригада бошлиғи йўл-йўлакай уларга йўл-йўриқ ва топшириқлар бера бошлади. Уларнинг кўпчилигини танидим: коллективнинг энг тажрибали кўприксозлари — Вали Довудов, Салоҳиддин Сулаймонов, Хайрулла Норқобилов, Саидали Аметов...

Зум ўтмай, кўприк томондан бетон устун қоқаётган машинанинг потирлаган овози янграй бошлади. Пайвандчининг кавшаридан чақнаган ўткир нур ёлқини кўзларни қамаштириб, ялтюлт ёна бошлади. Пўлат Ризаевчилар тайга бағрида кўприк қуришни давом эттирмоқда эдилар.

Рафиқ ТУРСУНОВ,
Ньях — Тюмень — Тошкент.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

УЛКАН ХИРМОННИ КЎЗЛАБ

● Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мадаминжон Марайимов раислик қилаётган Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхози деҳқонлари чорва учун мўл-кўл озуқа жамғаришга аҳд қилишган. Хўжалик маккажўхорикорлари 120 гектар майдондаги экинни илғорлар тажрибаси ва юксак агротехника қоидалари асосида парвариш қилмоқдалар.

— Ҳар гектар майдонда 60 минг туп атрофида кўчат бўлишини таъминлаганмиз, — дейди маккажўхорикорлик бригадаси бошлиғи Т. Дўстмуродов. — Деҳқон меҳрига қонган экинимиз ёппасига сўталай бошлади. Биз гектаридан 100 центнердан дон, 550 центнердан силосбоп кўкпоя олишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Колхоз пахтакорлари ҳам ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Хўжалик аъзолари бу йил 720 гектар майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга қарор қилишган. Ғўза қатор ораларига ишлов бериш, озиқлантириш, суғориш намунали ташкил этилмоқда.

Т. ЮСУПОВ,
Тошкент область.

МАРРА— 70 ЦЕНТНЕР

▲ «Ҳар гектар ердан 70 центнердан «оқ олтин» етиштириб, она-Ватанга ҳадя этамиз!» — Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг Мухтор Аҳмедов етакчилик қилаётган бригада заршуносларининг азму қарори ана шундай. Бригада азаматлари эрта баҳорда 65 гектар майдоннинг 35 гектарига ингичка толали, 30 гектарига эса ўрта толали пахта чигитини энг яхши агротехника муддатларида қадаган эдилар. Шу туфайли чигит бехато униб чиқди. Заршунослар парваришни эрта бошлаганликлари туфайли ғўзалар кун сайин кўкка бўй чўзяпти. Ҳозир бегона ўтдан тозаланган кўм-кўк пайкалларда учинчи комплекс ишлов уюшқоқлик билан давом этяпти. Механизаторлардан Саид Тагиров, Барот Шаропов, Ашур Мансуров каби дала гвардиячилари ўз агрегатларини юксак унум билан ишлатиб, ҳар куни 7—8 гектардан ғўза қатор ораларига ишлов бермоқдалар.

Бригада пахтакорлари ғўзани суғоришга ҳам катта эътибор бермоқдалар. Суғориш икки сменада ташкил этилган. Тажрибали сувчилардан Юсуф Муҳаммедов, Ҳикмат Ўринов, Орзу Ҳамроев, Ҳамид Маҳмудовлар ғўзани «шарбат»га қондирмоқдалар. Деҳқон меҳри билан кун сайин кўкка бўй чўзаётган ғўзалар бир текис шоналамоқда.

А. АҲАДОВ.
Ғиждувон райони.

* * *

Худди шунингдек, хат-хабарларни Ҳазорасп районидан М. Жуманиёзов, Олтинкўл районидан М. Абдуллаев, Ромитан районидаги Р. Тўлаев, Денов районидан Х. Гулбоев, Киров районидан (Фарғона области) С. Кўчқоров, Қоравзак районидан Б. Пирекеев, Олтиариқ районидан М. Маматқулов, Шаҳрисабз районидан Т. Аллаев, Косонсой районидан П. Бухоров, Нишон районидан Х. Назаров ўртоқлар ҳам йўллашган.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

БОҒЛАР САХОВАТИ

Ўлкамизда пишиқчилик бошланди.

Ғиждувон районидаги Калинин номли колхоз соҳибкорлари районда етиштирилган жами меванинг учдан бир қисмини етказиб бердилар. Бундан ташқари 600 тонна сабзавот, 200 тонна узум, 384 тонна полиз ва бошқа маҳсулотлар етиштирилади. Колхознинг 60 гектарлик боғида эртаги мевалар ғарқ пишди. Неъмат Қудратов бошчилик қилаётган боғдорчилик ва сабзавотчилик бригадаси боғбонлари шу кунларда бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб меваларни, сабзавот маҳсулотларини териб давлатга топшириш чораларини кўришяпти.

Мева теришга ёшлар ҳам ёрдам беришмоқда. Абдураҳмон Жомий ҳамда Калинин номли ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари соҳибкорлар билан елкама-елка меҳнат қилишяпти.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

✦ БОЛГАРИЯ ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ ЮМУШЛАРИ

СОФИЯ. Бу йил Болгарияда ғалла ўрим-йиғими одатдагидан илгари бошланди. Ҳозиргача 20 минг гектар майдондаги дояпи экинлар ўриб олинди. Болгария деҳқонлари жами 1,4 миллион гектар майдондаги ғаллани ўриб-йиғиб олишлари лозим.

Кўпгина округларда мавжуд бутун машина-механизмлар ва ремонт группалари бевосита далага чиқарилган. 6 мингга яқин малакали ишчи-механизатор ғаллакорларга ёрдам бериш учун келишди. Ҳосил учун астойдил кураш олиб бораётган кишиларга ҳамма жойда яхши маиший шароитлар яратиб берилган. Қишлоқ меҳнаткашлари БКП XII съезди қарорларини бажариш ишига муносиб ҳисса қўшишга — шу беш йилликда 10,5—11 миллион тонна ўртача йиллик миқдорда дон ялпи ҳосили олишга эришишга қатъий қарор қилишган.

✦ СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ БУЮРТМАСИ АСОСИДА

ПРАГА. «ЧС-8» маркали янги электровознинг Чехословакиянинг Велим шаҳридаги темир йўл полигонидаги синовлари муваффақиятли ўтди. Двигателларининг қуввати 7.200 киловатт келадиган бу «паҳлавон» Совет Иттифоқининг буюртмаси бўйича «Шкода» бирлашмасида қурилган бўлиб, Байкал-Амур магистралида фойдаланиш учун мўлжаллангандир. Бевосита келгусида ишлатиладиган жойда синаб кўриш учун яқинда у СССРга жўнатилади. «ЧС-8» электровозини синаб кўриш Велимдаги темир йўл полигонининг 20 йиллик юбилейига тўғри келди. Ҳозир бу полигон Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳаракатдаги паркининг янги намуналарини синаб кўриладиган асосий марказлардан бирига айланди. У совет темирйўлчиларининг тажрибасидан кенг фойдаланган ҳолда 1963 йилда қурилган эди. Велим синовчилари йигирма йил мобайнида локомотив ва вагонларнинг 1700 дан кўпроқ турини «имтиҳондан ўтказдилар».

ТИНЧЛИК ЮРИШИ

PRAHA 83

Прагада бўлиб ўтган кўп кишилик митингда планета халқларига қарата тинчликни сақлаб қолишга, ядро ҳалокати хавфига қарши курашда ўз сафларини жипслаштиришга астойдил даъват сўзлари янгради. Митингда 200 мингдан кўпроқ киши «Тинчлик ва ҳаёт учун ядро урушига қарши», жаҳон ассамблеясининг қатнашчилари, Чехословакия меҳнаткашлари иштирок этдилар.

Жаҳон ассамблеясида ўн битта актуал мавзу юзасидан фикрлашув бошланди. Халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш, биринчи навбатда Европа қитъасида хавфсизлик ва қуролсизланишни таъминлаш масалалари ана шу мавзуларнинг диққат марказидадир.

Жаҳон анжумани доирасида бўлиб ўтган матбуот конференцияси халқларнинг ядровий ракеталар ишлаб чиқарилишига қарши курашини кенгайтириш масалаларига бағишланди. Матбуот конференциясида тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси Г. А. Жуков совет тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг кўлами тўғрисида сўзлаб берди. Шу йилнинг май ойидагина, деди у, СССРда бўлиб ўтган 30 мингдан кўпроқ оммавий намойишлар, митинглар ва йиғилишларда 50 миллиондан зиёд киши қатнашди. Ҳозир Москва — Вашингтон тинчлик веломаршига ҳозирлик кўрилмоқда. СССР вакиллари Ғарбий европалик велосипедчилар билан бирга АҚШ пойтахтига бориб, Хиросима кунида инсониятга таҳдид солаётган термоядро хавфига қатъиян қарши эканликларини билдирадилар.

(ТАСС).

«НАТО» ракеталарига йўл йўқ!», «Қуролланишга чек қўйилсин!», «Шимолий Европа— ядросиз зона бўлиб қолсин!» — Шундай шиорлар ҳозирги кунда бутун Дания бўйлаб янграмоқда. Мамлакатда урушга қарши оммавий чиқишлар ўтказилаётир. Бунда аҳолининг турли хил табақалари фаол иштирок этмоқдалар. СУРАТДА: Копенгагенда урушга қарши ўтказилган намойиш акс эттирилган.

В. Лоскутов фотоси (ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛИК МЕҲМОНЛАРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК МУҲИТИДА ЯШАЙЛИК

Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорлик — тинчликка эришишнинг реал йўлидир. Мамлакатимизда бўлган чет эллик меҳмонлар ТАСС мухбирлари билан суҳбатда ана шу мавзуга тўхталиб ўтишди.

С. МАНАБУ, «Жал» авиакомпанияси бўлимининг бошлиғи («Япония»): Япониянинг тобора кўп пассажири СССРга келаётганини айтиш қувончлидир. Бизнесменлар, олимлар, артистлар, спортчилар, туристлар келишмоқда. Сизнинг мамлакатингизга қизиқиш жуда катта. Амалий, маданий ва туристик алоқаларни чуқурлаштириш эса яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришнинг муҳим белгиси, тинчликка эришишнинг ишончли йўлидир.

Л. ЛЕППЕНЕН, қурувчи инженер, оутокумпу муниципалитетининг аъзоси (Финляндия): Биз Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик самараларини реал ҳис қилмоқдамиз. Масалан, фин қурувчилари СССРда бир қанча объектлар қуришда иштирок этиш билан таъминланган ишдан жуда манфаатдордирлар. Биз совет ҳамкасбларимиздан узоқ муддатли перспектив планлаштириш тажрибасини ўргандик. Бизга, қурувчиларга вайроналик руҳи айниқса бегонадир. Биз тинчлик учун курашаётган совет кишилари билан бирдаммиз.

А. ДЮРОМЕА, Гавр мэри (Франция): Гавр билан СССР портлари ўртасида денгиз орқали анъанавий бўлиб қолган юк ташиш шаҳримиз аҳолисини иш билан таъминламоқда. Биз Франция—Совет савдо-сотиқ муносабатларини янада ривожлантиришдан манфаатдормиз. Бундай муносабат мамлакатларимиз тинчлик ва дўстлик муҳитида яшашлари мумкин ва лозимлигидан далолат беради.

(ТАСС).

ИТАЛИЯ:

САЙЛОВОЛДИ КАМПАНИЯСИ

Италиядаги сайловолди кампанияси қизғин тус олди. Яна бир ҳафтадан кейин итальянлар мамлакат парламентининг составини янгилаш учун сайлов қутилари ёнига борадилар.

Овоз бериладиган кун яқинлашган сайин сиёсий партиялар ўртасидаги кураш тобора кескинлашиб бормоқда. Буржуа партиялари сайловчиларнинг қўллаб-қувватлашига сазовор бўлишга интилиб, турли-туман тактик найранглар ишлатишмоқда. Чунончи, узоқ вақтдан бери бошқа партиялар билан иттифоқ тузишдан бўйин товлаб келган социалистик партия кутилмаганда уч йиллик муддат билан ҳукумат коалициясини тузишни христиан демократларга таклиф қилди. Аммо бунинг эвазига Италия социалистик партияси Министрлар Советининг раиси лавозими берилишини талаб қилди. Бунга жавобан христиан демократик партия: бу талаб социалистик партиянинг кабинетда қатнашиши учун тўланадиган жуда катта ҳақ бўлади, деган гапни айтди.

Христиан демократлар социалистларнинг таклифини рад қилганларидан кейин Италия республикачилар партиясининг раҳбари Ж. Спадолини христиан-демократик партияни ўз партиясига нисбатан имтиёзли муносабатлар ўрнатишга чақирди.

Италия Коммунистик партияси мамлакатни идора қилишда христиан-демократларнинг устунлик роли Италиядаги социал-иқтисодий кризис кескинлашувига ва унинг ташқи сиёсатда Вашингтонга қарамлигигагина олиб бораётганлигига қарши чиқиб, барча сўл кучларнинг иттифоқини тузишни таклиф қилмоқда. Италия Компартиясининг фикрича, фақат мана шундай иттифоққина Италияда зарур ўзгартишлар ўтказилишини таъминлаши мумкин. «Бўлажак овоз бериш сайлов арафасида киритилган асосий иккита сиёсий таклифга баҳо беради», — деб ёзади «Унита» газетаси. Бу таклифларнинг биринчиси христиан-демократик партиянинг ўнгга силжишига эришишга ва Италияни эски методлар ёрдамида идора қилиб, кризис жабрини меҳнаткашлар зиммасига юклашга уринишидан иборат бўлса, иккинчиси Коммунистик партия ишлаб чиққан янги ҳукумат тузиш планидир, бу янги ҳукумат ишсизликка, иқтисодий кризисга қарши, мамлакат олдида турган бошқа муаммоларга қарши кескин кураш бошлаши лозим.

А. ГОЛЯЕВ.

ҚАБИҲ ИҒВОГАРЛИК

САН-ФРАНЦИСКО. 23 июнь. (ТАСС). СССРнинг Сан-Францискодаги бош консулхонаси консули О. В. Плотниковга кечаси бандитларча ҳужум қилинди. Икки номаълум шахс пистирмада туриб унга ҳужум қилди ва оғир нарса билан унинг бошига уриб, тўрт жойини қаттиқ жароҳатлантирди. Афтидан, ана шу кимсалар уни олдиндан шу пистирмада пойлаб туришган кўринади. Ҳужум қилган кишилар талончилик қилишга уринмасдан ғойиб бўлдилар.

О. В. Плотников касалхонага олиб борилди, бу ерда унга тегишли медицина ёрдами кўрсатилди. Америка врачларининг хулосасига кўра, унинг аҳволи «қониқарли».

АҚШ маъмурлари Совет Иттифоқига қарши ҳаддан ташқари авж олдираётган душманлик кампанияси натижасида совет дипломатига нисбатан шундай қабиҳ иғвогарлик қилинди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

КОБУЛ. Бу ерда Кобул уйсозлик комбинати ҳамда Афғонистон «Ғилмонд» қурилиш компанияси ишчиларига медаллар ва фахрий нишонлар топшириш маросими бўлиб ўтди. Улар давлат планини бажаришда эришган юксак меҳнат кўрсаткичлари учун шу мукофотларга сазовор бўлдилар.

АДР Революцион Кенгаши Раисининг ўринбосари Абдул Рашид Арян маросимда сўзга чиқиб, уйсозлик комбинати ишчиларининг Афғонистонда уй-жой проблемасини ҳал қилишда муҳим роль ўйнаётганлигини қайд этди. Совет Иттифоқининг техникавий ва иқтисодий кўмаги билан қурилган бу комбинат икки мамлакат ўртасида дўстлик ва ҳамкорликнинг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади.

ДАМАШҚ. Исроил маъмурлари босиб олинган араб ерларидаги туб аҳолининг ерларини мусодара қилишни давом эттирмоқда. Иордан дарёсининг ғарбий соҳилида ўтган ҳафтанинг ўзидагина маҳаллий аҳолидан бир неча донум (бир донум 0,1 гектарга тенг) ер тортиб олинган. (ТАСС).

«Эркин дунё» қиёфаси

ТИРИК МУРДАЛАР

Бир вақтлар қул жаллоблари одамларни ўғирлаб кетар ва бошқа ўлкаларга қул қилиб сотар эдилар. Кейинчалик қулчилик инсониятга иснод деб, халқаро ҳамжамият томонидан қатъий ман қилинди. Шунга қарамай, одамларни қул қилиб сотиш ҳоллари ҳозирги кунларда ҳам учраб турибди.

Ўтган йили матбуотда Гаити ҳукмдорлари қўшни Доминикана республикасига ўн минглаб кишиларни сотиб юбораётгани фош қилинган эди. Шакарқамиш ўрими мавсумида минглаб кишилар ёлланади. Улар қўшни мамлакатга олиб борилиб қул тариқасида ишлатилади. Шакарқамиш ўраётган қулларга ётоқхона ҳам, овқат ҳам берилмайди. Уларнинг кўпи дардга чалиниб, азоб-уқубатда ўлиб кетади. Ўз юртларига қайтишга рухсат берилмайди. Иш ҳақи тўланмайди. Чунки, қулларни ишлатишдан тушган даромад уларни сотган Гаити хўжайини Дювальега тўланади. Одамларни бунчалик таҳқирлаш Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг махсус комиссияси томонидан қаттиқ қораланган эди.

Яқинда бу мамлакатда кишиларни қул қилиб сотишнинг янги формаси ошкор бўлиб қолди. Дарвоқе, Дювальелар сулоласи ҳукмронлик қилаётган Гаитида қулларни учратганда асло ажабланишмайди. Зеро, инсонни таҳқирлаш, зўравонлик мустабид ҳукмдор Жон Клод Дювальега тахтида мустаҳкам ўтириш имконини бермоқда. У ўз фуқароларини бир томондан қурол ва қамчи кучи билан итоатда тутса, иккинчи томондан уларнинг онгини дин оғуси билан заҳарлаб, итоатгўй, мўмин-қобил қулларга айлантирмоқда. Бунинг учун сеҳргардан фойдаланилмоқда.

Олиб борилган текширишлардан маълум бўлишича, қулдор ўзига маъқул тушган эркак ёки аёлни сеҳргарга кўрсатиб, пул тўларкан. Сеҳргар эса қурбақа заҳридан қўшиб махсус дори тайёрлаб, уни мўлжалланган одам уйининг остонасига сепиб қўяркан. Гаитида кўпчилик яланг оёқ юради. Остонага сепилган дори эса тери орқали инсон организмига таъсир этиб, уни тўсатдан қаттиқ дардга мубтало қилади. Бемор ҳушини йўқотиб, летаргия уйқусига кетгач, уни ўлди деб кўмиб келишади. Қулдор эса уни қабридан олиб мамлакатнинг бошқа томонига пуллаб юборади. Қизиғи шундаки, уни учратиб қолган қариндошлари арвоҳ деб ўйлашаркан. Дарҳақиқат, заҳар таъсирида бемор эс-ҳушидан айрилиб, хотирлаш қобилиятидан жудо бўлиб, гўдакка ўхшаб қолади. Бундай «арвоҳлар» фақат ишлашга ярайди. Қулдорга эса айнан шу нарса керак.

Яқинда Гаитининг чекка қишлоқларидан биридан Франсина деган аёлни учратиб қолишди. У ишлаб юрган даласида адашиб қолгани учун полицияга топширилган эди. Аниқланишича, бу аёл икки боланинг онаси бўлиб, тўсатдан касалланиб, «ўлиб» қолган экан. Уни кўмиб келишган. Авваллари эсли-ҳушли бўлган аёлни энди таниш қийин. У ўз уйи ва болаларини ҳам эслолмайди. Қулдорлар уни чинакамига тирик мурдага айлантиришган. Диндор қариндошлари учун Франсина энди арвоҳ, уни сотиб олган заминдор учун эса текин ишчи кучидир. Мустабид тузум ҳукмдорига айнан шундай итоатгўй қуллар —фуқаролар керак. Зеро, улар зўравонликка қарши норозилик билдириб бош кўтармайдилар.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

ЯНГИЛИКЛАР ✻ 83

ЧЎЛҚУВАРЛАРГА УЙЛАР

● 1982 йил охирида Чимёндаги (Фарғона области) Оқбилол ва Садкак даштлари базасида «Прогресс» дончилик-чорвачилик совхози ташкил этилган эди. Хўжалик коллективи ўн биринчи беш йиллик мобайнида экин майдонларини 1,5 минг гектарга етказиш, 7 минг тонна дон, 100 тонна беда уруғи, 1570 тонна гўшт, 5 минг тонна сут, 2 миллион дона тухум етиштириш учун астойдил курашяпти. Мўл-кўлчилик яратиш борасида фидокорлик кўрсатиб ишлаётганлар учун эса алоҳида ғамхўрлик қилиняпти.

Совхозга олиб борадиган барча йўлларга асфальт ётқизилди. 542 та уй-жой, мактаб, болалар боғчаси, клуб, ҳаммом ва бошқа маданий-маъмурий бинолар ҳам қуриш мўлжалланган.

И. АШУРОВ.

ОТАЛАР ЧОЙХОНАСИ

● Избоскан район маркази — Пойтуғда кейинги йилларда кўплаб маданий-маиший бинолар қурилиб, шаҳар чиройини очиб юборди. Яқинда шаҳар аҳолиси яна хушнуд этилди. Миллий услубда қурилган икки қаватли «Оталар чойхонаси» фойдаланишга топширилди.

Барча қулайликларга эга бўлган ва бир йўла 200 кишига хизмат кўрсатишга мўлжалланган бу чойхона аҳолига хизмат кўрсата бошлади.

Ҳ. ТОҲИРОВ.

Тошкентнинг янги телеминораси шаҳарнинг 2000 йиллик юбилейига ишга туширилади. Шунинг учун қурувчилар ҳар қачонгидан ҳам фидокорона меҳнат қилиб, пардозлаш ва безак ишларини ҳам бир йўла олиб бормоқдалар. СУРАТДА: янги телеминора.

А. Ванштейн ва А. Усмонов фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

ЭКСПОЗИЦИЯЛАР ҲИКОЯСИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг бош павильонидаги республика Маданият министрлигига қарашли «Ўзбекистон музейлари» экспозицияси янгиланди. Дид билан безатилган бу бўлимда республикамизда музей ташкил қилиш ишининг узоқ ўтмишидан бошлаб ҳозирги давргача бўлган тараққиёти ҳақида ҳикоя қилинади. Бугунги кунда республикамизда жами қирқта йирик музей мавжуд бўлиб, шундан 31 таси Ўзбекистон Маданият министрлигига қарашлидир. Буларда Ўзбекистондаги барча музейлардаги экспонатларнинг 86 проценти намойиш этилмоқда.

60-йиллар республикамизда музейларнинг гуркираб тараққий этган даврини ўз ичига олади. Бадиий асарлардан тортиб саноат, техникага оид музейлар ҳам ташкил қилинди. Ҳозир Ўзбекистонда давлат музейларидан ташқари юздан ортиқ халқ музейлари ҳам мавжуд. Виставка экспозицияларида ана шулар ҳақида мароқли ҳикоя қилинади.

Қ. ЭРДОНОВ.

СССР БОЛЬШОЙ ТЕАТРИ БАЛЕТ ТРУППАСИНИНГ ТОШКЕНТ ГАСТРОЛЛАРИ

ЭЗГУЛИК ЧЕЧАКЛАРИ

Икки марта Ленин орденли СССР Большой театрининг Тошкентга ташриф буюрган санъаткорлари орасида ёш, аммо ажойиб ижрочилиги, иқтидори билан қисқа муддатда кўп сонли томошабинларнинг назар-эътиборига тушган талантлар кўп. Уларнинг аксарияти театрнинг бугунги кундаги репертуаридаги спектаклларда асосий ролларни ижро этмоқда.

Шуниси характерлики, ёш артистларнинг ижрочилиги бир-биридан бутунлай фарқ қилади. Уларнинг ижрочилигини, саҳнадаги нафосатга бой ҳаракатларини кузатсангиз, беихтиёр бетакрор маҳорати билан довруғ таратган, қолаверса, жаҳон, совет балет санъатида ўзига хос мактаб яратган атоқли балерина ва балетмейстерларни эслайсиз, кўз олдингизга келтирасиз. Ҳа, СССР Большой театри балет труппасининг бугунги таниқли вакиллари икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР халқ артисти Галина Уланова, Ленин мукофоти лауреати, СССР халқ артисти профессор Юрий Николаевич Григорович каби устоз санъаткорларнинг муносиб шогирдларидир.

Масалан, РСФСР халқ артисти Надежда Павловани олайлик. Бу балеринанинг санъат оламига кириб келиши ўзига хос воқеа бўлди. Надежда ғоят нафис ҳаракатлари, лирик-романтик руҳдаги ролларни шоирона талқин қилиши билан санъатшуносларни ҳам, минглаб балет мухлисларини ҳам хурсанд қилди. Балерина ижросини кузатганингизда ҳеч қандай зўрма-зўракиликни сезмаймиз. Унинг саҳнадаги ҳаракатлари музикага ҳамоҳанглиги жиҳатидан устозларининг талқинини эслатади. Надежда «Жизель»дай машҳур асарда ўта масъулиятли ролни кутилганидек ижро эта олди. Балеринанинг Жизели улуғ композитор А. Адан тасаввур қилганидай, аниқроғи, у дил-дилидан истаганидай қаҳрамон.

Большой театрнинг талантли санъаткорларидан яна бири Юрий Ветровдир. Бу ижодкор кейинги йилларда театрда саҳналаштирилаётган аксарият масъулиятли спектаклларда характерли ролларни ижро этиб келмоқда. Юрий ҳам Л. Лавровский таҳририда саҳналаштирилган «Жизель» балетида қатнашиб, Ганс образини яратди. Ана шу ролни биринчи марта томошабинларга кўрсатганида артист қуйидагича интервью берган эди:

— Бу образни қандай яратганимни, қанчалик муваффақиятга эришган-эришмаганимни санъатшунослар, устозларим, қолаверса, томошабинлар айтишади. Мен бир нарсани айта оламан: ролни ўйнай билдим!

Бу бир қарашда нокамтарликдай туюлади. Лекин ўйлаб кўрилганда бу сўзларнинг замирида ҳақиқат бор. Биринчидан, Юрий Ветров роль устида узоқ йиллар ишлади, орада вақт етди, энди ўйнасанг ҳам бўлади, деган таклифлар ҳам бўлди, лекин актёр унамади. Унинг ўз изланишларидан кўнгли тўлмаган эди. Эринмай устозлар тажрибаларини ўрганди, композитор ижоди билан обдон танишиб чиқди. Иккинчидан, ролни ижро этиш жараёнида саҳнада кўрсатадиган ҳар бир ҳаракатини олдиндан устозлари таҳлилидан ўтказиб юрди. Бадиий адабиёт ва санъатда Гансга ҳам оҳанг, ўхшаш образлар бўлса, топиб ўрганиб чиқди. Шундан кейингина «Жизель» балетида ўйнасам бўлади, деган қарорга келди. У ўзига, тўғрироғи, масъулиятли ролни ижро этиш қобилиятига ишониб бўлган эди. Бундай изланишни олқишламоқ керак. Қаердаки шундай интилиш, ўз устида ишлаш, роль масъулиятини астойдил қалбдан ҳис этиш бўлса, ўша ерда муваффақиятга эришилади. Буни санъатшунослар ва томошабинлар Юрий Ветров мисолида ёркин кўришди.

СССР Большой театрининг РСФСР халқ артисти Юрий Владимиров, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Татьяна Голикова, Нина Сорокина, шунингдек, Ирина Прокофьева, Александр Лазерев, Наталья Сперанская каби ёшлари ҳам оригинал изланишлари билан балет мухлисларини хурсанд этиб келишяпти. Масалан, Татьяна Голикова «Шопениана» спектаклида Аёл образини яратган бўлса, Ирина Прокофьева «Ҳинд достони»даги Наргис ролини ижро этмоқда. Иккала балеринанинг ўйинини кузатган устоз Галина Уланова шундай дейди: Татьяна ҳам, Ирина ҳам ўзига топширилган ролни яхши англаб, тушуниб, билиб, юрак-юракдан ҳис қилиб ўйнайди. Шу боисдан уларнинг ижросидан фақат қувонасиз. Татьяна шоиртабиат қиз, Ирина эса, лирик майинликни хуш кўради, ҳаракатларида фақат нафосатни кўрасиз. Шундай шогирдларим билан фахрланаман!

Устоз эътирофи, устоз қувончи. Бу ҳар кимга ҳам насиб қилавермайди. Бундай олқишга сазовор бўлиш учун туғма қобилият борлиги ёки йўқлигидан қатъи назар астойдил меҳнат қилмоқ, изланмоқ, ижод қилиш деган сўзнинг мантиқ-моҳиятини тушуниб олға интилмоқ керак. Катта нафосат масканининг Тошкентда кўрсатаётган спектакллари ижрочилари ана шундай меҳнаткаш санъаткорлар бўлганлиги учун ҳам моҳир коллективга муносиб талантлардир.

Ўзбекистонлик санъат мухлислари СССР Большой театрининг Тошкент гастролига олиб келган учта балети билан танишдилар. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, учала спектакл ҳам ўзига хос санъат байрамига айланиб кетди. Совет балет санъатининг улуғ намояндалари тажрибаларини пухта ўзлаштириб ижод қилаётган артистларга қучоқ-қучоқ гуллар тақдим қилинди. Бу гуллар эътироф, меҳр-муҳаббат, олқиш орзу ва ҳавас рамзидир. Саҳнада нафосат гуллари бўлиб кўринган артистларни фақат ва фақат гул тутиб олқишламоқ керак!

Ю. БОРИСОВ.

СУРАТДА: СССР Большой театрининг дирижёри ва оркестр солистлари ўзбекистонлик ҳамкасблари билан. (Чапдан ўнгга) Евгений Игнатенко, Зоҳид Ҳақназаров, Александр Копилов, Геннадий Керенцев.

В. Молгачёв фотоси.

Эътибор ЖАЛИЛОВА

Ўзбекистон театр санъати оғир жудоликка учради. Муқимий номидаги Ўзбек давлат музикали театрининг етакчи актрисаларидан бири, Ўзбекистон ССР халқ артисти Эътибор Жалилова 60 ёшида вафот этди.

Э. Жалилова 1924 йилда Андижон шаҳрида туғилди. 1940—1941 йилларда П. И. Чайковский номидаги Москва Давлат консерваторияси ҳузуридаги ўзбек студиясида ўқиди. У меҳнат фаолиятини 1939 йилда М. Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармонияси артистлигидан бошлади. 1941 йилдан бошлаб то умрининг охиригача Э. Жалилованинг бутун ижодий ҳаёти Муқимий номидаги Ўзбек давлат музикали театри билан боғлиқ бўлди.

Ўзига хос катта истеъдод эгаси, ажойиб овоз соҳибаси бўлган Э. Жалилова ёркин санъати билан республика музикали саҳна санъати ривожига катта ҳисса қўшди. У кўпмиллатли совет ва замонавий ўзбек драматургиясининг музикали асарлари бўйича саҳналаштирилган спектаклларда саксондан зиёд эсда қоларли образларни яратди. Улар орасида Наталька (И. Котляровский ва И. Лисенко, «Наталка-лолтавка»), Нурхон ва Халча (К. Яшин, Т. Жалилов ва Г. Собитов, «Нурхон»), Зуҳра (С. Абдулла, «Тоҳир ва Зуҳра») каби кўплаб образлар борки, улар халқимизнинг ҳурмат-эътиборини қозонди.

Э. Жалилова Ўзбекистон театр жамияти аъзоси сифатида жамоат ҳаётида фаол иштирок этди. Театр ёшларининг ғамхўр ва сезгир мураббийси эди.

Э. Жалилова театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун «Ҳурмат Белгиси» ордени, СССР медаллари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган эди. Унга «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берилган эди.

Истеъдодли актриса, ажойиб коммунист, ғамхўр ва сезгир ўртоғимизнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша яшайди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги,

Ўзбекистон Театр жамияти, Муқимий номидаги Ўзбек давлат музикали театри.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

24 июнь соат 19.30да

ССР Иттифоқи давлат академик Большой театри солистлари ижросида

Балет кечаси

1 бўлимда

П. ЧАЙКОВСКИЙ

«ОҚҚУШ КЎЛИ»

(2 актли)

ОДЕТТА — РСФСРда хизмат кўрсатган артист, Москва комсомоли мукофотининг лауреати Татьяна Голикова.

ШАҲЗОДА ЗИГФРИД — РСФСР халқ артисти, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Александр Богатирёв.

2 бўлимда

КОНЦЕРТ ДИВЕРТИСМЕНТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

РСФСР халқ артистлари, Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Надежда Павлова ва Вячеслав Гордеев; РСФСР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти ва Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Людмила Семеняка; РСФСР халқ артисти, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Нина Сорокина; РСФСР халқ артисти Юрий Владимиров; РСФСРда хизмат кўрсатган артист М. Леонова; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист А. Лазерев; Бутуниттифоқ ва халқаро конкурсларнинг лауреатлари Н. Архипова ва Л. Никонов ҳамда бошқа солистлар.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

25 июнь соат 19.30 да

А. Адан

«ЖИЗЕЛЬ»

(2 кўринишли балет)

ССР Иттифоқи давлат академик Большой театри солистлари, РСФСР халқ артистлари, Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Надежда Павлова ва Вячеслав ГОРДЕЕВлар қатнашадилар.

●

Москва химия саноати мутахассислари ва раҳбар ходимларининг малакасини ошириш институти

ЧИРЧИҚ ФИЛИАЛИ

ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва планлаштириш экономикаси масалалари бўйича катта ўқитувчи, доцент (фан кандидати).

вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда доцентлар, фан докторлари ва кандидатлари, химия саноатида иш тажрибасига эга бўлган экономистлар қатнашишлари мумкин.

КОНКУРС МУДДАТИ — 10 ИЮЛГАЧА.

Конкурсдан ўтганлар квартира билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: 702100, Тошкент области, Чирчиқ шаҳри, Ломоносов кўчаси, 1 «а»-уй.

●

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

24 июнь соат 19.30 да СССР биринчилиги учун «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ДИНАМО» (Киев) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Муқимий номидаги ўзбек давлат музикали театри коллективи Ўзбекистон ССР халқ артисти М. Ғофуровга умр йўлдоши, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Эътибор ЖАЛИЛОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Кўрлар жамияти Марказий правлениеси Президиуми жамиятнинг Андижон ишлаб чиқариш корхонаси директори Ҳ. А. Солиевага акаси **Акмалхон Алимович СОЛИЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ҲАВАСКОРЛИК САНЪАТИ

«БАҲОР» ТАРОНАЛАРИ

● Фарғона область, Киров районидаги «Москва» колхози клуби қошида ташкил этилган «Баҳор» халқ ашула ва рақс ансамбли иштирокчилари шу кунларда райондаги колхоз ва совхозларда бўлишиб, дала меҳнаткашларига намунали маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Шуниси қувончлики, ҳаваскорларнинг репертуаридан ўрин олган аксарият куй ва қўшиқлар пахтакорлар, чорвадорлар, боғбону соҳибкорлар меҳнатини тараннум этади.

Ансамблда хушовоз хонандалар ва талантли раққосалар кўп. Ана шулардан бири Тошкентда бўлиб ўтган тўққизинчи республика «Санъат байрами» кўрик-конкурси ғолиби Фарида Тожиевадир. У «Нилуфар», «Шаҳло», «Гажаки», «Соқиномаи савти калон», «Баҳор келди» сингари рақсларни ўзига хос, аниқроғи, ўзбек миллий хореография санъатининг таниқли намояндалари тажрибаларига таяниб ижро этади.

Коллективнинг халқ ансамбли номини олишида бастакор, хушовоз хонанда Неъматжон Узоқовнинг хизматлари катта. Ҳаваскорларнинг деярли барчаси унинг шогирдларидир. «Баҳор»га турли касб эгаларидан ўттиздан зиёд йигит-қиз жалб қилинган бўлиб, улар ўз репертуарларини мунтазам халқ қўшиқлари ва рақслари билан бойитиб боришяпти.

— Ансамблимиз график асосида ишлаб, ҳозиргача 80 дан ортиқ концерт кўрсатди, — дейди Н. Узоқов. — Биз йил охиригача Фарғона области районлари, шунингдек, қардош Тожикистон ССРнинг бизга қўшни бўлган Конибодом ва Исфара районлари меҳнат аҳли учун 150 маротаба концерт қўйиб беришни режалаштирганмиз.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

КАПТАР ҲАҚИДА МАСАЛ

Каптар — каптар билан парвоз қилади, ғоз — ғоз билан.

Халқ мақоли.

Учирма қуш эмиш бўйга етган қиз,
Бахтини топсин қўнган манзилгоҳида.
Ота-оналар бор — билмай гоҳида —
Зомин бўлиб қолар бу бахтга қўққис.
Гапнинг маъносини чақмоқ-чун тугал—
Қушлар ҳаётидан айтай бир масал:
Тўши диркиллаган, оппоқ болу пар—
Балоғатга етган гўзал Оқ каптар
Кўкларда чарх уриб этарди парвоз.
Нафасин ростламоқ бўлди-ю бироз —
Инининг олдига қўнди-ку озод.
(Ёш бўлсанг — нақадар гаштлидир ҳаёт!)
Яна юксак сари учмоқчийди у,
Қулоққа чалинди индаги «ғу-ғу».
Ўзаро гаплашар ота-онаси,
Гап пойлаш яхши иш эмас-ку асли,
Лекин сўз у ҳақда борарди чоғи,
Динг бўлди Каптарнинг икки қулоғи:
— Қизимизнинг бўйи етганлиги рост, —
Дерди Ота каптар, — қадимдан мерос—
Ўғил уйламоғу, қизни чиқармоқ.
Пухта ўйлаш керак бу ишни бироқ.
— Гапларингиз жуда тўғри, дадаси, —
Онаси «ғу-ғу»ни кетди-ку илиб:
— Кимсан — фалончининг десин қудаси,
Дурустроқ жой топинг, сўроқлаб, билиб...
— Қуда-андаликка тузук-ку Хўроз.
Дон-дунга сероброқ бўлардик биз ҳам.
— Ундан яхшимасми ҳовлидаги Ғоз,
Басавлату, бою бадавлат бирам.
— Какликнинг қафаси кумушдан экан,
Яйраб яшайди-да уларга теккан...
— Кошки Бургут билан бўлолсам қуда,
Обрў-амалим ҳам ошарди жуда.
— Ҳакка ҳам чаккимас...
— Лайлаквой қалай!
Яна бошқа номлар саналди талай,
Бари бир-биридан ёқимсиз, бадтар.
Таажжуб-ла қотиб тингларди Каптар,
Ўзи-ўзига дер: — Булар нимаси!
Нега алжияпти ота-онаси!
Қизини бозорга солмоқчими ё!
Бу гапларни қайдан олишган, илло!
...Бирдан шу онда —
Уйнинг эгалари турган айвонда
Эр-хотин суҳбати эшитилди-ку:
Худди шу мазмунда борарди ғулу!
Каптархон англади — иллат қаердан...
Мабодо сўрарсиз; охири нетди!
Нима бўлар эди — Ёш каптар билан—
Топишиб, жуфт бўлиб учдию кетди!

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

СПОРТ

СССР ХАЛҚЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

МЕДАЛЛАР КЎПАЙМОҚДА

Спартакиада программасидаги спортнинг еттинчи тури бўйича ўтказилган енгил атлетикачилар баҳси ҳам якунланди. Республикамиз вакиллари Ўзбекистон терма командаси мавқеини мустаҳкамлашга ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар. Тошкентлик армиячи Александр Харлов Спартакиаданинг ўзбекистонлик биринчи чемпиони номига сазовор бўлганлигини маълум қилган эдик. 4х100 метрга эстафетали югуриш ҳам муваффақиятли бўлди. М. Шмонина, О. Оленченко, Э. Барбашина, Т. Вилисовалар 43,82 секундли натижа билан бронза медалларини қўлга киритдилар. Кучли олти спортчи сафидан жой олиб умумкоманда ҳисобига қимматли очколар келтирган спортчиларимиз ҳам мухлисларни мамнун этдилар.

Л. Кирюхина 800 метрга югуришда 2 минут 0,49 секундли натижа билан маррага олтинчи бўлиб келган бўлса, 400 метрга тўсиқлар оша югурган Татьяна Зеленцова (56,70 секунд) олтинчи ўринни эгаллади. Шунингдек, 100 метрли масофада Э. Барбашина (11.67 секунд), мазкур масофага тўсиқлар оша югуришда М. Сухарева (13,06 секунд) лар ҳам очко келтирувчи кучли олтиликдан жой олишди. Мусобақанинг сўнгги куни баландга сакраш бўйича Л. Бутузова ўзини кўрсатди. У 191 сантиметрли маррани эгаллаб Спартакиаданинг кумуш медалини қўлга киритди. Яна бир вакилимиз О. Белкова бу сафар 188 сантиметрли натижа билан кифояланди. Шунингдек, А. Парнов (5,60 метр) лангар билан сакрашда кумуш медалли бўлди. 1500 метрга югуриш бўйича З. Зайцева (4 минут, 2,61 секунд) вакилларимиз орасида иккинчи бўлиб, Спартакиада чемпиони номини олди. Республикамиз вакиллари умумкоманда ҳисобида олтинчи ўринни эгаллади.

Баскетболчи йигитларимиз 9—12 ўринлар учун курашни ниҳоясига етказишди. Спортчиларимиз Қирғизистон ва Арманистон командаларидан устун келиб, Қозоғистон коллективига имкониятни бой берган ҳолда ўнинчи бўлишди. Волейболчи йигит-қизлар ҳам мусобақаларни тугатдилар. Йигитларимиз умумкоманда ҳисобида саккизинчи, қизларимиз еттинчи ўринга кўтарилишди.

Санаторий ишга тушди

Ворошилов районидаги «Гулистон» совхозида замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган колхозлараро санаторий-профилакторий ишга тушди. 100 кишига мўлжалланган бу масканни район колхозлараро механизациялашган кўчма колоннанинг А. Мансуров бошлиқ бригадаси қурувчилари бунёд этишди.

Б. ЭЛМУРОДОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24 ИЮНЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильмлар. 10.25 — Ўз уйингни топ. Бадиий фильм. 11.35 — Уфқ. 12.35 — А. Бородин. 2-квартет. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Рус тили. 16.40 — Болалар учун фильм. 17.45 — Ёшлар адреслари. 18.00 — Подмосковье қишлоқларининг бугунги ва эртанги куни. 18.30 — Қувноқ нотачалар. 18.45 — Биз БАМни қуряпмиз. 19.15— Дунё воқеалари. 19.30 —Мультфильм. 19.50 — Опа. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. СССР чемпионати. Черноморец — Динамо (Мн). 23.45 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Бизни ва келажак кунларни деб. 10.05 — Концерт. 10.25 — Ҳужжатли фильм. 11.15 — Шахмат мактаби. 11.45 — Фильм-концерт. 12.10 — Инглиз тили. 12.40— Совет тасвирий санъати. 13.10 — Сиз бунга қодирсиз. 13.55— Концерт. 14.40 — Етти шамол тўдаси. Телеспектакль. 3-воқеа. 15.25 — А. С. Пушкин. Евгений Онегин. 16.25 — Концерт. 17.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Илмий-оммабоп фильм. 19.00 — Камалак. 19.30 —Саёҳатчилар клуби. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 —Чорасизлик сиртмоғи (суҳбат). 21.05 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Чегара ҳақида қўшиқ. 23.45 — СССР халқлари Спартакиадаси. Баскетбол.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳар доим бўлсин қуёш. 12.20 — Светофор. 13.10 — Абитуриент — 83. 13.40 — Олтин тиш. Бадиий фильм. 18.05 —Мультфильм. 18.15 — Ёшлик. 19.00 — Ахборот. 19.15 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 19.30 — Футбол. Пахтакор — Динамо (К). Танаффусда — Ахборот. 21.15 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.00 — Дунё воқеалари. 22.30 — Ғ. Мусрепов. Қўзи Кўрпеш — Баян Сулув (спектакль).

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Химия. 18.45 — Фан — ишлаб чиқаришга. 19.15 — Классик куй саҳифалари. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — В. Маяковский туғилган куннинг 90 йиллигига. 21.30 — Москва-II.

25 ИЮНЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.10 — Буратино кўргазмаси. 10.40 — Спортлото. 11.20 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 11.50 — Концерт. 12.05 — Сизни қизиқтирган адабиётлар. 12.50 — Бугун — Ихтирочилар ва рационализаторлар куни. 13.20 — Фильм-концерт. 13.45 — Ҳужжатли фильм. 14.35 — Камалак. 15.05 — Дунё воқеалари. 15.20 — Тонгдаги шабнам ҳам. 16.30 — Ф. Гладков. Ижоди саҳифалари. 17.15 — Мультфильм. 17.35 — Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов суҳбати. 18.05— Ҳайвонот оламида. 19.05 — Шерлок Холмс ва доктор Ватсоннинг саргузаштлари. Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 21.30 — Время. 22.00 —Футбол. Динамо (М) — ЦСКА. 22.45 — Концерт. 23.35 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.15 — Тонгги почта. 10.45 — Кучлилар, довюраклар, эпчиллар. 11.15 — Дўстларимиз премьералари. 11.45 — Илмий-оммабоп фильм. 11.55 — АРМАНИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 13.55 — Ғолиблар. 14.55 — Мультфильм. 15.35 — Йил фасллари. Музикали эстрада-кўрсатуви. 16.40 — Халқаро обзор. 16.55 —Музикали киоск. 18.25 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 18.10 — Концерт. 19.10 — Илмий-оммабоп фильм. 19.20 — Москва саҳнасининг усталари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.00 — Шаҳар қалқони. Бадиий фильм. 23.30 — СССР халқлари Спартакиадаси. Баскетбол.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида. 10.35 — Кинoредакция почтасидан. 11.20 — Тутқич бермас қасоскорлар. Бадиий фильм. 12.35 — Концерт. 13.25 — Ёшлик. 13.55 — Оналар мактаби. 14.25 — Замандас. 17.00 — Дўстлик экрани. 18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — Китоб — бизнинг дўстимиз. 19.00 — Бугун — Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар куни. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 19.55 — Гимнастика. Ўзбекистон ССР чемпионати. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Эстрада калейдоскопи. 21.30 — Время. 22.00 — Ғалла — ризқ-рўзимиз. 22.25 — Ғалати аёл. Бадиий фильм. 1-серия.

Тожикистон телевидениесининг программаси.

РАДИО

24 ИЮНЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Республика бадиий коллективлари ижро этади. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Ёшлик. 20.15 — Футбол. «Пахтакор» — «Динамо» (К). 20.50 — Концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР